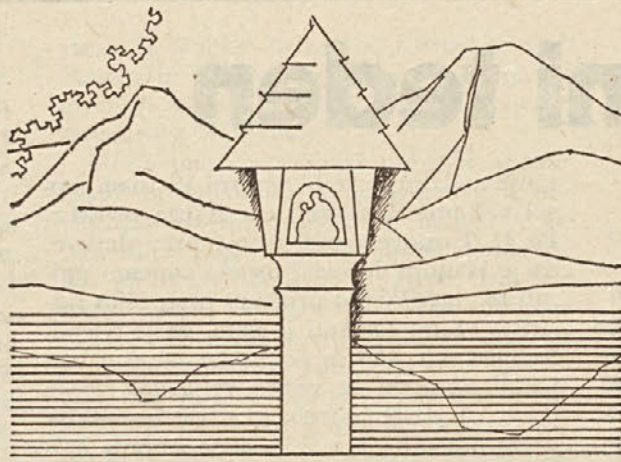


# NAS TEDNIK



KULTURNO  
POLITIČNO  
GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

P. b. b.

LETO XIX. / ŠTEVILKA 21

CELOVEC, DNE 25. MAJA 1967

CENA 2.— ŠILINGA

## Ob desetletnici Slovenske gimnazije

V nedeljo bo praznovala naša gimnazija na zelo slovesen način s posebno akademijo in razstavo risb ter ročnih del v prostorih Delavske zbornice v Celovcu desetletnico obstoja. Šolo je dekretiralo prosvetno ministrstvo dne 9. maja 1957.

15. maja 1957 je prišla posebna komisija z Dunaja, da skupno z zastopniki koroškega deželnega šolskega sveta pregleda prostore za to novo srednjo šolo. Obiskala je tudi prostore državne realke v Celovcu, Lerchenfeldgasse 22, in ugotovila, da bi bila edino tam možnost, kjer bi mogla biti začasno slovenska gimnazija. Do tozadevne odločitve je prišlo še isti dan pri posvetovanju na deželnem šolskem svetu. Pri tem posvetovanju je bilo tudi odločeno, da prične šola s poukom v prvih treh razredih jeseni 1957. Dr. Jošku Tischlerju pa je poverilo prosvetno ministrstvo vse priprave za otvoritev šole in vodstvo slovenske gimnazije v Celovcu.

Dne 7. junija 1957 je objavil uradni list »Kärntner Landeszeitung« razpis sprejemnih izpitov za prve tri razrede te novo ustanovljene šole. Za razpisane sprejemne izpite, ki so bili določeni za 8. julij 1957, se je priglasilo za prvi razred 36 fantov in deklet, k izpitu je prišlo 33 učencev, izpit je napravilo 32. Dne 9. julija 1957 so bili sprejemni izpiti za drugi in tretji razred. Za drugi razred je napravilo izpite 29 deklet in fantov, trije učenci so bili zavrjeni, eden pa je bil dodeljen prvemu razredu. Za tretji razred je bilo javljenih v predpisanem roku 28 deklet in fantov. Ti učenci so prišli deloma iz srednje, deloma iz glavne šole, deloma celo iz ljudske šole. Vse predpisane izpite je za tretji razred napravilo 18 fantov in deklet, trije so prosili, da bi izpite iz naravoslovja in zemljepisa polagali v jeseni. O treh učencih, ki so bili pravtako javljeni in ki so poslali tudi svoje dokumente vodstvu šole ni prejelo nobenega sporočila.

Dne 9. septembra 1957 so bili zopet sprejemni izpiti za vse tri razrede in 11. 9. 1957 je bilo na otvoritveni konferenci ugotovljeno, da je v prvem razredu 39 učencev, v drugem 35 in v tretjem razredu 27 učencev. Tako je štela šola ob začetku šolskega leta 101 učenca, od teh 37 deklet.

Sprejemne izpite za vse tri razrede so izvedli profesorji državne realke in realne gimnazije, poslevoedeči ravnatelj dr. Joško Tischler, prof. dr. Ana Petek in prof. Milan Kupper ter profesorja državne gimnazije v Celovcu Franc Inzko in dr. Pavle Zablatnik. Ko so se peljali profesorji z ravnateljem šole h kosilu, je našla celotna komisija prostor v majhnem vozilu.

Dne 12. septembra 1957 je bila v cerkvi Sv. Duha v Celovcu slovesna otvoritvena služba božja. Cerkvene obrede je opravil nadzornik za verouk na koroških srednjih šolah, gospod prelat dr. Rudolf Blüml ob asistenci kanonika Zechnerja ter profesorja za verouk, dr. Janka Polanca. Peli pa so že dijaki pod vodstvom prof. dr. Franceta Cigana.

Poleg že omenjenih profesorjev so bili na slovensko gimnazijo ob začetku šolskega leta 1957/58 premeščeni še: profesor Joško Hutter, dipl. inž. Janez Oswald ter ga. dr. Zikulnigova za ročno delo deklet. Prvo šolsko leto se je moglo pričeti.

Danes šteje šola 15 razredov z 22 učnimi močmi ter 398 učenci. Na slovenski gimnaziji poučujejo poleg ravnatelja dr. Joška Tischlerja, ki ga je prosvetno ministrstvo imenovalo l. 1962 za definitivnega ravnatelja, leta 1965 pa mu je podelil poslevoedeči državni predsednik, kancler dr. Josef

## Živi ogenj med nami

Kakor že vsa prejšnja leta, tako se je tudi letos mnogoštevilno zbrala mladina ob mladinskem dnevu, tokrat v št. Jakobu v Rožu. Iz vseh vasi južne Koroške je privrelo nad tisoč fantov in deklet. Vreme je bilo prekrasno. Tudi letos so izbrali idealen prostor, in sicer na dvorišču šentjakobskega župnišča. Od vseh strani to veliko dvorišče oklepajo hiše tako, da je prostor odsekan od vsega trušča. Nad odrom je bil na rdeči podlagi Sveti Duh v podobi goloba, ki pošilja svoje darove v obliki jezikov nad ljudi. To je bil tudi moto tega mladinskega dneva: »Živi ogenj nad apostoli — nad nami!«

Ob napovedani uri se je vsa mladina zbrala na bližnjem travniku in se potem

šani zbor katoliške mladine pod vodstvom g. Zergoja, ki je zapel pesem »Molite, bratje«. Med častnimi gosti je nato pozdravila voditeljica katoliške mladine Anica Fuger g. kanonika Aleša Zechnerja, voditelja katoliške mladine Hansa Schmutzerja in tajnika Jožefa Mandla. Mešani zbor katoliške mladine je zapel dve pesmi, nakar je sledil govor, ki ga je imel maturant Jože Hudl. Govoril je o dragocenosti besede, tako materine kakor božje. Poudaril je apostolat, ki ga naj izvršuje sleherni med ljudmi in da naj mladina širi božjo besedo.

Spored so nadaljevala plüberška dekleta z rajanjem. Dobro so podale »Letki« in valček. In spet so zahreščale orgle in dve kitari ter boben ansambla »Korotana«,

be. Tako kuplet »Narobe svet« kakor tudi »Operacija« sta nam bila všeč. Za zaključek zabavnega sporeda je spet zaigrala godba.

Kakor lani je tudi letos selska mladina v glavnem pripravila misterij Henrija Gheona »Živi ogenj nad apostoli«. Misterij je pokazal kako so apostoli pričakovali Sv. Duha in s kakšnim ognjem so oznanjali Kristusov evangelij, da so zanj šli tudi v smrt.

Pri igri pa je sodelovala vsa mladina. Iz tega razvidimo, kakšno ogromno delo so izvršili in izvršujejo tisti, ki pripravljajo te vsakoletne mladinske dneve.

## Maria Zell - Maria Saal

Am Pfingstsonntag zelebrierte Kardinal König in Mariazell einen Festgottesdienst. Mit ihm hätten die Bischöfe aus allen Ländern Mitteleuropas gemeinsam das Meßopfer feiern sollen. Dazu kam es nicht, da aus dem Ausland nur Kardinal Seper (aus Agram) gekommen war. Allen übrigen eingeladenen Bischöfen wurde von den kommunistischen Regierungen die Ausreise nach Österreich verweigert.

Im Wiener »Expreß«, in der kulturpolitischen Wochenschrift »Die Furche« und in anderen österreichischen Zeitungen wurde die Enttäuschung darüber zum Ausdruck gebracht und von einem Rückschlag in den Ost-Westbeziehungen gesprochen.

»Mariazell hätte ein Pfingsten der Völkerverständigung werden können. Es ist nicht geworden. Ein kalter Hauch der ideologischen Eiszeit kam vom Osten«, schrieb berechtigterweise »Die Furche«.

Auch Maria Saal in Kärnten hätte am 9. Mai 1967 »ein Pfingsten der Völkerverständigung« werden können. Die geplante Wallfahrt der Slowenen, an der der Erzbischof von Ljubljana und die Bischöfe von Maribor und Koper hätten teilnehmen sollen, wurde jedoch vereitelt, wobei man sich nicht schämte, die Verhinderung der Wallfahrt »als durchschlagenden Erfolg des Kärntner Heimatdienstes« vor der Weltöffentlichkeit zu rühmen und festzuhalten.

Man könnte den Fall Mariazell — Maria Saal mit der Bemerkung abtun, es stünde in der Trübung der Ost-Westbeziehungen nun 1:1, wenn dabei nicht Österreich der Leidtragende wäre.

## An die österreichische Bundesregierung

Der Rat der Kärntner Slowenen und der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten haben auf der Sitzung ihres Koordinationsausschusses am 17. 5. 1967 folgendes Schreiben an die österreichische Bundesregierung beschlossen:

Die beiden unterfertigten Organisationen als Vertretung der slowenischen Minderheit in Kärnten stellen mit Befremden fest, daß der Entwurf des Gesetzes über die Anwendung der slowenischen Sprache bei Dienststellen der Verwaltung in Kärnten bereits zur Begutachtung versendet wurde, ohne daß er auch der betroffenen Minderheit selbst zur Stellungnahme übermittelt worden wäre, wie dies im Jahre 1960 mit dem ersten diesbezüglichen Entwurf geschehen ist.

Dies befremdet uns umsomehr, da sowohl anlässlich des Staatsbesuches der österreichischen Regierungsdelegation in Beograd als auch anlässlich des Staatsbesuches

(Nadaljevanje na 5. strani)

## Državna gimnazija za Slovence

V proslavo desetletnice Slovenske gimnazije bo v nedeljo, dne 28. maja 1967, ob 14.30

## SLAVNOSTNA AKADEMIJA

v Delavski zbornici v Celovcu.

Razstava risb in ročnih del je odprta že od desete ure naprej.

Vsi prisrčno vabljeni.

podala v mogočnem sprevodu med petjem in molitvijo na dvorišče župnišča. Nato je pristopil k oltarju g. Jože Kopeinig, ki je daroval sv. mašo. Govoril je mladini, naj z vzgledom oznanja nauk o požrtvovalni ljubezni in da naj živi, kot se spodobi kristjanu. Vsa zbrana mladina je v ljudskem petju in molitvi spremljala sveto daritev. Mestoma pa je pel zbor pod vodstvom g. Mihorja vmesne speve.

Popoldne ob pol dveh pa je na novo ustanovljeni ansambel »Korotana« z moderno glasbo opozoril mladino, da se pričinja popoldanski spored. Za tem je nastopil me-

tokrat s spiritualom »Kadar sonce gre za goro...«

Mladinski zbor iz Kazaz je nato še pod vodstvom g. Zergoja zapel tri pesmi.

Sledil je šaljev prizor »Analfabet«, ki ga je zelo dobro naštudirala šmihelska mladina.

Moški rožanski zbor pod vodstvom prof. dr. Antona Feiniga je umetniško dovršeno zapel tri pesmi, od katerih sta nam »Smo fantje« in »Tam za turškim gričem« zelo ugajali.

Že od lanskega leta sem znani skavtje so spet prikazali nekaj iz svoje šaljive tor-

Klaus, častni naslov dvornega svetnika, še sledeče učne moči: prof. dr. Stanko Čegovnik, prof. dr. France Cigan, prof. Franc David, prof. dr. Anton Feinig, ga. prof. Slavka Hronek, prof. Franc Inzko, prof. Hema Ješe, prof. Milan Kupper, prof. Janko Messner, prof. Štefan Močilnik, prof. dipl. inž. Janez Oswald, prof. dr. Ana Petek, prof. dr. Janko Polanc, prof. dr. Marija Sienčnik, prof. Marija Spieler, prof. Joško Wakounig, prof. dr. Reginald Vospornik, prof. dr. Anton Wutte, prof. dr. Pavle Zablatnik, prof. dr. Janko Zerzer ter ga. dr. Janja Zikulnigova.

Neminljive zasluge za šolo si je pridobil ravnatelj, dvorni svetnik dr. Joško Tischler. Načrte za šolo je delal že prva povojna leta s pokojnim deželnim šolskim nadzornikom, dvornim svetnikom dr. Schwendenweinom. Tudi vse prošnje za ustanovitev slovenske gimnazije nosijo njegov podpis. Z vneto in skrbjo je pripravil za slovensko gimnazijo tudi učni načrt ter podvzel vse potrebno za ustanovitev šolske knjižnice ter pripravo učbenikov. Pri nabavi neobhodno potrebnih učil pa je ravnatelja podpiralo Združenje staršev na slovenski gimnaziji. Prvi predsednik združenja je bil vodja slovenske radijske sekcije v Celovcu, g. Helmut Hartman, za njim je prevzel udruženje dipl. trg. Janko Urank, sedanji pred-

sednik Združenja staršev pa je ravnatelj Zdravko Vauti.

Od l. 1959 dalje so bile vsako leto ob koncu šolskega leta največje doživetje za vse, ki se čutijo tesno povezane s slovensko gimnazijo, slavnostne akademije učencev šole. Z veliko ljubeznijo in gorečnostjo jih je pripravljala prof. dr. France Cigan. Vsa koletno prireditve šole so počastili vedno tudi visoki predstavniki javnega življenja v deželi.

Več akademijam naše gimnazije sta prisostvovala tudi sedanji minister za promet dr. Ludwig Weiß ter bivši deželni glavar Ferdinand Wedenig.

Ob praznovanju desetletnice ustanovitve slovenske gimnazije se spomnimo koroški Slovenci s hvaležnostjo vseh, ki so gradili na temeljih slovenske srednje šole v Celovcu. Naša zahvala velja ustanovitelju šole, bivšemu prosvetnemu ministru dr. Heinrichu Drimmelu, ravnatelju in profesorskega zboru šole, staršem, vzgojiteljem in vzgojiteljicam v dijaških domovih, zveznim in deželnim oblastem, a tudi učencem, ki so pokazali pri dosedanjih zrelostnih izpiti na šoli razveseljive uspehe.

Tako je šola zaslužila z vztrajnim delom in žrtvami, da ji prosvetno ministrstvo sedaj izpove končno tudi priznanje z začetkom gradnje lastnega poslopja.



# Politični teden

## Po svetu . . .

### DE GAULLE PROTI SPREJEMU VELIKE BRITANIJE V SKUPNO TRŽIŠČE

Komaj nekaj dni po izročitvi britanske prošnje za sprejem v Evropsko gospodarsko skupnost (EGS), je francoski državni predsednik, general de Gaulle 16. maja na tiskovni konferenci dejal, da, kar zadeva članstvo Velike Britanije v EGS, proti njej nikoli ni uporabil »veta« (ugovora), vendar je takoj nato navedel celo vrsto pogojev, ki bi jih morala ta država izpolniti, da bi se pridružila »šestorici«.

S tem je nastal položaj, kot da so se že drugič za Veliko Britanijo zaprla vrata v Evropo.

Pred več sto francoskimi in inozemskimi novinarji je de Gaulle ponovil že znano stališče do vietnamske vojne ter zahteval konec sramotnega tujega vmešavanja v Aziji.

Na vprašanje, ali se bo na svojem bližnjem potovanju v Kanado sešel z ameriškim predsednikom, general ni dal nobene odgovora.

Zunanjepolitični problematiki v širokem pomenu je de Gaulle sicer posvetil precej manj časa kot navadno. Na kratko je pojasnil nadaljnje naloge Pete republike, pri čemer je poudaril, da »Francija varuje svojo neodvisnost, ne da bi se odpevala svojim prijateljstvom.« Zavzel se je za to, da »Vzhod in Zahod postopno ublažujeta odnose, se sporazumevata in navezujeta sodelovanje«. Njegova vlada je tudi za »povečano in sistematično pomoč deželam na poti razvoja.«

### NOVA STRANKA V TURČIJI

V Turčiji so ustanovili novo stranko z imenom »stranka zaupanja«. Ustanovili so jo poslanci, ki so zapustili republikansko stranko in ki nasprotujejo njeni politiki »levo od centra«. Poslanci pravijo, da je ta politika »nevarna socialistična avantura, ki je škodljiva za deželo«. Do sedaj je izstopilo iz stranke 52 poslancev. Nova stranka je po važnosti sedaj tretja stranka v poslanski zbornici med skupno osmimi strankami in prihaja takoj za stranko pravice (338 poslancev) in republikansko stranko (130 poslancev).

### U TANT OPOZARJA NA MOŽNOSTI TRETJE SVETOVNE VOJNE

Glavni tajnik OZN U Tant je na sestanku ob 10. obletnici društva za Azijo, 16. maja, opozoril na možnost spopada med Združenimi državami Amerike in Kitajsko in s tem v zvezi na izbruh tretje svetovne vojne.

U Tant je ob tej priložnosti izjavil, da se je po njegovih zadnjih mirovniških predlogih letošnjega marca, ki morajo sedaj veljati za umaknjene, ker jih prizadeti niso v celoti in brezpogojno sprejeli, letalska vojna v Vietnamu še dalje razširila. »Po mojem mnenju,« je dodal U Tant, »se bojim — če se bo tako nadaljevalo — da je neizbežen neposreden spopad med ZDA in tistimi, ki pomagajo Severnemu Vietnamu, in v prvi vrsti Kitajsko. Upam, da se motim, toda bojim se tudi, da smo danes priča začetni fazi tretje svetovne vojne. Če pomislite na okoliščine, ki so pripeljale do prve in druge svetovne vojne, se boste spomnili, da sta bila uvoda dokaj dolga. Reči hočem, da psihološko ozračje, oblikovanje nekaterih političnih stališč zahteva nekaj časa. In ko so pogoji zreli za kateri koli majhen izgovor, tedaj se povzročijo splošne vojne. Po mojem mnenju smo sedaj priča podobnim pogojem.«

V zvezi s svojimi raznovrstnimi stiki je U Tant izjavil, da je hotel Severni Vietnam začeti pogajanja še pred nedavno zaostroitvijo letalske vojne, toda sedaj ni več pripravljen na to. Izjavil je, da bi bilo njegovo morebitno potovanje v Hanoi zaman, in je dodal, da, če se bo sedanje stanje podaljšalo, bo dokončno v nevarnosti možnost trajne sporazumne rešitve, kakor bo v nevarnosti popustitev napetosti med velikimi svetovnimi silami.

Kot mirovno rešitev je U Tant predlagal predvsem ukinitve bombardiranja Severnega Vietnama. Hanoi je večkrat izjavil, da bodo mogoči razgovori, če preneha bombardiranje, in potrebno je upoštevati to važno stališče. Po njegovem mnenju je treba reš predvidevati, da bi se pogovori lahko začeli nekaj tednov po prekinitvi bombardiranja na Severu. Če pa se bombardir-

ranje nadaljuje, ne bi Severni Vietnam mogel več prenašati sam ameriškega pritiska. Po U Tantovem mnenju je prav dejstvo, da je Hanoi do sedaj uspelo samemu upirati se ameriškemu pritisku, preprečilo razširitev vojne. Omenil je nato, da je pogodba med Kitajsko in Sovjetsko zvezo o vzajemni obrambi še vedno veljavna, ter je poudaril, da se je treba vrniti k ženevskim sporazumom iz leta 1954, ki so »morda najplodnejši sporazum po vojni.«

### Ameriški tisk hud na U Tanta

Ameriški uradni krogi so sila nezadovoljni z zadnjo U Tantovo oceno vojne v Vietnamu in s tem, da se je naravnost obrnil na Washington, da neutegoma ustavi bombardiranje. To nezadovoljstvo se je zdaj pokazalo v obliki zelo očitnega pritiska na glavnega tajnika Organizacije združenih narodov. Več ameriških listov, med njimi »New York Post« in »Los Angeles Times«, je zahtevalo od U Tanta celo, naj odstopi »v njegov prid in v prid OZN«. Listi ugotavljajo, da je U Tant zdaj najostreje poudaril svoje nesoglasje z Washingtonom, in mu grozijo: »Če se to ne bo spremenilo, bo stvar pripeljala dötorej, da bodo Združene države Amerike odtegnile podporo Združenim narodom (OZN) v vseh njenih dejavnostih.«

Podobno grožnjo, čeprav izrečeno v milejši obliki, je naperil proti U Tantu »New York Times« v članku, v katerem spričo U Tantove ocene, da stopnjevanje vojne v Vietnamu pelje v tretjo svetovno vojno, v imenu uradnega Washingtona postavlja U Tantu vprašanje: ali lahko takšne javne ocene kaj odpomorejo pri napakah, ki bi utegnile sprožiti nov svetovni spopad. S tem očitajo U Tantu, da sam ustvarja vojno psihozo.

### »KENNEDYJEVA RUNDA« PREBREDLA OVIRE

Splošno olajšanje vlada v Ženevi, ker so na binkoštni ponedeljek dosegli sporazum o »Kennedyjevi rundi«; pogajanja so se vlekla skoraj pet let. Po tem sporazumu znižuje 80 držav carine za 35 odstotkov.

## . . . in pri nas v Avstriji

### PODKANCLER DR. FRITZ BOCK V PARIZU

Minuli teden je avstrijski podkancler in trgovinski minister dr. Fritz Bock prišedši naravnost iz New Yorka (pred tem pa je prisostoval otvoritvi svetovne razstave v Montrealu v Kanadi) za kratek čas obiskal Pariz in se sestal s francoskim zunanjim ministrom Couve de Murvillom. V dvojnopolurnem pogovoru sta se oba ministra zedinila, da si je treba še nadalje prizadevati, da bi vlade Evropske gospodarske skupnosti izdale sklep, po katerem naj bi se nadaljevala pogajanja z Avstrijo.

Avstrijski podkancler dr. Bock je ob tej priložnosti izrazil svojemu kolegu Couve de Murvillu željo avstrijske vlade, da bi se bruseljska pogajanja o pogodbi za ureditev odnosov do Skupnega tržišča nadaljevala čimprej, vsekakor pa še pred letošnjim poletjem.

Opazovalci so povedali, da je potekal pogovor med avstrijskim podkanclerjem in francoskim zunanjim ministrom v prijateljskem ozračju, čeprav deloma tudi ostro brez olepšavanja.

Dr. Bock je vzel izvajanja svojega francoskega kolega blagohotno na znanje. Zunanji minister Couve de Murville je zanimal, da bi bilo francosko zadržanje v tem vprašanju odvisno od ruskega pojmovanja, ali da bi bilo celo pod njegovim vplivom. Francija je, prav tako kot Avstrija, neodvisna, samostojna država, ki svoje odločitve in zadržanja odloča izključno po lastnih vidikih in preudarkih, nikakor pa ne po mnenju drugih dežel.

Francoski tisk je o obisku avstrijskega podkanclerja dr. Bocka v Parizu prijazno poročal. Tako ga je časopis »Le Monde« označil kot neomajnega bojovnika Avstrije s Skupnim tržiščem.

### DAN AVSTRIJSKE ZVEZNE VOJSKE

Binkoštni ponedeljek je bil velik dan za avstrijsko zvezno vojsko. Proslavljala je obletnico podpisa državne pogodbe pred dvajsetimi leti. Vojaki novinci so prisegli, bil

To Kennedyjevo rundo pogajanj končuje »paket« štirih sporazumov: o znižanju industrijskih carin, o znižanju kmetijskih carin in o minimalni svetovni ceni pšenice, o skupni pomoči razvitih dežel deželam v razvoju pri hrani ter o ukrepih zoper tujo konkurenco z dumpinškimi cenami (cenami, ki so nižje od lastne cene).

Sporazume iz Kennedyjeve runde bodo začeli uresničevati od 1. januarja prihodnjega leta dalje. Carine, o katerih so se sporazumeli, da jih bodo znižali, bodo postopoma zmanjšali v prihodnjih petih letih — vsako leto za določeno število odstotkov.

### Kaj je Kennedyjeva runda?

Kennedyjeva runda je popularen naziv za doslej največje trgovinske razgovore v zgodovini, stremeeče za tem, da bi z znižanjem carin na uvoz industrijskih in kmetijskih izdelkov spodbujali svetovno blagovno izmenjavo. Pobudo za to mamutsko obliko razgovorov in znižanje carin je dal pokojni ameriški predsednik John Kennedy.

Kennedyjeva runda bi se bila morala v začetku ukvarjati samo z znižanjem carin za industrijske proizvode in surovine in z določeno liberalizacijo trgovine s kmetijskimi proizvodi. Pozneje so industrijsko razvite dežele prevzele po teh razgovorih tudi določene obveznosti, da bodo ustvarile na svojih tržiščih ugodnejše možnosti za prodajo proizvodov dežel v razvoju. V trgovinskih razgovorih, znanih pod imenom Kennedyjeva runda, so sodelovale industrijsko razvite dežele zahodnega sveta, Poljska in 27 držav v razvoju. Udeležila se jih je tudi Avstrija. Razgovori so se v poznejši fazi spremenili v iskanje rešitev za trgovinske probleme razvitih držav, zlasti še ZDA na eni in Evropskega skupnega trga na drugi strani.

Vsi razgovori so bili prepleteni z najrazličnejšimi interesi posameznih držav in gospodarskih skupin, zaradi česar so tudi trajali toliko časa.

Podkancler dr. Bock je pozdravil uspešen zaključek sporazuma in izjavil: »Ta uspeh je za Avstrijo tem pomembnejši, ker je avstrijska industrija ravno nasproti svojemu tradicionalnemu tržišču znotraj EWG zmerom bolj zapostavljena, vendar pa bo sedaj sporazum o »Kennedyjevi rundi« naš položaj omilil.

je kot vsako leto »dan prostega vstopa v vojašnice«. Dalje pa so izvedli tudi več preimenovanj le-teh.

Na Koroškem je bila glavna slavnost ob dnevu zvezne vojske na Novem trgu v Celovcu s prisego vojaških novincev.

Na Dunaju je v Karlovi vojašnici priseglo 800 novincev. Sorodniki vojakov, ki so imeli ta dan prost vstop v vse vojašnice, so si z zanimanjem ogledovali razstavljeni orožje.

Glavna slovesnost avstrijske zvezne vojske pa je bila že na Dunaju na binkoštno nedeljo popoldne v veliki dvorani Doma glasbe. Okoli 1600 vojakov se je udeležilo slavlja. Ob tej priliki je imel obrambni minister dr. Georg Prader slavnostni govor, v katerem je med drugim dejal, da je smisel avstrijskega vojaka vdanost očentjavi in domovini.

Ob »dnevu avstrijske zvezne vojske« so bile tudi preimenovane sledeče vojašnice:

- Fasaogartenkaserne je bila ob vojaški proslavi preimenovana v vojašnico Marije Terezije. (K temu imenovanju je obrambni minister dejal: »S tem dejanjem smo se oddolžili veliki avstrijski cesarici, ki je našo domovino Avstrijo uspešno branila pred razkosanjem.«)

- Vojašnica v Breitensee se sedaj imenuje vojašnica generala Körnerja.

- Solska vojašnica v Željeznem je sedaj Martinova vojašnica (po zavetniku gradščanske škofije, svetem Martinu iz Taura v Franciji).

- Rudolfova vojašnica v Celovcu je dobila ime Hülgerth vojašnica (po general-feldmaršalu Ludwigu Hülgerthu).

- Samostanska vojašnica v Innsbrucku je bila preimenovana v Fenner vojašnico (po feldmaršalu Franzu Freiherru Fennerju).

Zaključek vojaških slovesnosti pa je bil na binkoštni ponedeljek z »velikim glasbenim nastopom s častno paradom« na dunajskem Trgu herojev.

## SLOVENC

### doma in po svetu

#### Francoska predstava Slovencev

V polni dvorani gledališča Atelje 212 v Beogradu je pred kratkim gostovala skupina mladih igralcev iz Ljubljane z uprizoritvijo Feydeauove komedije »La Paix chez soi« v francoskem izvirniku. Obe enodejanki je v organizaciji lektorja Reymonda Milla z ljubljanske univerze zrežiral član Slovenskega narodnega gledališča Jurij Souček. Na beograjski predstavi, ki jo je omogočila kulturna služba francoskega veleposlaništva, so bili igralci deležni topliega priznanja publike, med katero so bili tudi francoski veleposlanik in več drugih diplomatskih predstavnikov.

#### Mladinski pevski festival v Celju

Mladinski pevski festival v Celju dobiva iz leta v leto širši razmah in je najpomembnejša mladinska kulturna manifestacija zborovske poustvarjalnosti, ki posredno ali neposredno vpliva na poglobljeno glasbeno vzgojo in s tem na etično estetsko rast mladega rodu. Pod vplivom prvih festivalov je število mladinskih zborov nenehno rastlo in doseglo v letu 1967 največje število. To leto pa se občuti že tudi porast kvalitete, ki se v primerjavi s tekmovanjem v letu 1965 dvigne na lepo višino. Zato dobiva festival zadnja leta že tudi vidno mednarodno obeležje in priznanje. Pomembnejše prireditve letošnjega VII. festivala, ki bo od 1. do 4. junija so: tekmovanja jugoslovanskih mladinskih zborov, mednarodni koncerti, na katerih bodo nastopili poleg najboljših jugoslovanskih zborov tudi štirje inozemski zbori, dvodnevno posvetovanje glasbenih pedagogov z mednarodno udeležbo, mednarodna razstava učnih knjig, priročnikov ter audiovizualnih pripomočkov za glasbeni pouk in še množični pevski nastop mladinskih zborov celjskih in okoliških šol.

#### Novice iz Argentine

V Buenos Airesu so Slovenci v Argentini imeli pred kratkim veliko slavlje. Blagoslovili so Slovensko hišo, novo trinadstropno poslopje. Bil je to praznik slovenske narodne zavesti, požrtvovalnosti, nesebičnosti, žrtev, ljubezni in zvestobe svojemu narodu in veri svojih očetov ter mater v tujini. Ta stavba si je nadela nalogo, da postane v Argentini srce vsega slovenskega življa, iz katerega bo izžarevala ljubezen na vsa poprišča slovenskega dejanja in nehanja ter da povezuje vse dobromisleče slovenske ljudi, ki izpovedujejo krščanska in demokratska načela, z edinim namenom, da ne bi slovenski človek nikdar niti doma niti v tujini izumrl.

Na Katoliški univerzi v Buenos Airesu je predaval 9. maja tajnik sovjetološkega inštituta Pavel Fajdiga o predmetu: Jugoslavija po podpisu protokola s Svetlo stolico.

Pretekli mesec je v Barilochu umrl Janko Habjan, poznana osebnost v slovenski bariloški sredi. Doma je bil iz Celja. S 23 leti se je preselil v št. Peter na Krasu in si tam ustvaril tudi družino. Po vojni se je z vso družino preselil najprej v Trst, nato pa leta 1948 odpotoval v Argentino in se nastanil v Barilochu, kjer je s svojimi pridnimi rokami in ob sodelovanju žene in otrok (trije otroci) postavil lepo hišo z delikatesno trgovino. Habjan je s srcem visel na vsem, kar je bilo slovenskega; to se je pokazalo zadnja leta, ko ga je zmerom bolj mučilo domotožje.

V Mendozi je nedavno koncert pevskega zbora pripravil v Slovenski dom lepo število Slovencev, da bi ob slovenski pesmi potrdili voljo z besedami pokojnega ravnatelja Marka Bajuka: »Še bomo peli!« Lahko rečemo, da je po šestih letih, odkar je rajni ravnatelj legel v mendoško zemljo k večnemu počitku to praznik slovenske pesni, ki ga pripravlja vsako leto slovenski zbor. Postal je dragocena ter pomembna tradicija, ki je ne smejo opustiti, ker, dokler se bodo zbirali v Domu ob slovenski pesmi, vse dotlej bodo imeli tamkajšnji Slovenci zagotovilo da narodnostno in kulturno še živijo — tudi v izseljenstvu!

#### Kanadske vesti

V Windsorju v Kanadi so imeli v nedeljo, 21. maja veliko slovesnost. Na povabilo pevskega društva Zvon in Slovenskega šolskega tečaja Friderik Baraga je prišla na obisk slovenska mladina iz župnije Marije Pomagaj v Torontu s svojim mladinskim ter dekliskim pevskim zborom, folklorno skupino Nagel ter Fojsovo harmonikarsko šolo. V Windsorju je priredila koncert v počastitev 1200-letnice pokristjanjenja Slovencev in 100-letnice obstoja Kanade.

V New Torontu je umrla v 85. letu starosti gošpa Marija Babič, v Windsorju so se pa iztekli dnevi življenja Stanku Fišterju, profesorju na katoliški srednji šoli v tem mestu. Zapušča ženo Milko in 6 nedoraslih otrok. Rajni profesor si je zrahljal zdravje v času študij, ko je moral istočasno tudi trdo delati, da je lahko preživljal svojo družino. Bil je veren Slovenec ter je tudi kot profesor na zavodu užival ugled zaradi svojega solidnega znanja. Naj počiva v miru.



# Obletnica rojstva in smrti dramatika Shakespeara

Pretekli mesec je potekla obletnica rojstva in smrti največjega angleškega dramatika in pesnika Williama Shakespeara. Pravzaprav nam ni točno znano, kdaj se je Shakespeare rodil. V Sommerset Hause v Londonu, kjer ima sedež matični urad tega vlemesta, v katerem lahko vidimo datum rojstva in smrti vseh Angležev, so hranjeni poleg rojstnih listov, še drugi bolj ali manj važni dokumenti raznih angleških osebnosti. Med temi dokumenti je tudi testament, ki ga je napisal sam William Shakespeare, medtem pa manjka v tem uradu njegov rojstni list. Tudi v Stratfordu-on-Avon, mestecu v utrechtski grofiji, kjer se je Shakespeare rodil leta 1564, ni nobenega datuma o njegovem rojstvu, temveč je tu zapisano, in sicer v župnijski knjigi, da je bil krščen dne 26. aprila 1564. Umrl pa je 26. aprila 1616 in njegova grobnica se lahko vidi še dandanes, saj je bil Shakespeare pokopan v cerkvi Holy Trinity v Stratfordu.

Mnogo je govoric o njegovem grobu, nekateri pravijo, da v tej grobnici ni bil pokopan Shakespeare, temveč kdo drug. Angleži si ne upajo odpreti groba, da ne bi ostali razočarani. Govorili so tudi, da Shakespeare ni bil Shakespeare, ampak da je to ime, za katerim se je moral skrivati kak drug večji in bolj viden duh na dvoru kraljice Elizabete. Najprej so trdili, da je Shakespeare znani dramatik Marlow. Nato pa je prišel na vrsto sodobnik Bacon Verulamski (angleški državnik, filozof in pedagog), kajti nihče drug kot on ne bi mogel pisati tako globoke drame, ki so povezane s tem imenom. Pisali in govorili so, da je ta dela napisal celo neki Italijan, ki bi moral zelo dobro znati ne samo angleški jezik, temveč vse njegove odtente, prepire, šege in navade raznih osebnosti, posebno na angleškem dvoru, na katerem se mnogo teh dram dogaja, kar bi bilo za tiste čase zelo težko.

Po vsej Angliji, posebno v Stratfordu, slavijo velikega in genialnega moža na dan svetega Jurija 23. aprila, in sicer na obletnico njegove smrti. Shakespeare je bil sin bogatih kmetov. Njegov oče je imel veliko kmetijo, a je bil vpisan tudi v zadružno usnarjev in rokovičarjev, iz česar se da dognati, da se je ukvarjal tudi s to stroko in da je užival določeno blaginjo, saj je postal celo župan tega mesteca. Postati v starih časih župan, je bila velika čast. Žu-

pan je večkrat dajal denar iz svojega žepa za razne potrebe, ne kot dandanes, ko imajo župani visoke dohodke. William, tretji od osmih otrok, je bil že v otroških letih zelo nadarjen, tako da ga je oče poslal študirat v »Grammar School« (gimnazijo), ki je bila v tistih časih ena izmed najboljših šol v Stratfordu. Ni točno dognano, ampak nekateri zgodovinarji trdijo, da je bil William vpisan in tudi obiskoval za nekaj trimesečij svetovno znano univerzo v Oxfordu. Poroka z Anne Hathaway je bila usodna zanj. Ko se je Shakespeare poročil, je bil, lahko rečemo, še mladenič, saj je bil star komaj osemnajst let, medtem ko pa jih je njegova žena imela kar 27. Takoj po zakonu je moral William zapustiti študij na univerzi, saj je moral skrbeti za družino, ker mu je žena povila tri otroke. Tako je bilo treba trdo delati za vzdrževanje družine, posebno pa, ker mu je oče v tistem času finančno propadel. Tako se je William preselil v glavno mesto — London, kjer je bilo več možnosti zaposlitve. Nekateri pravijo, da je bil Shakespeare učitelj na deželi, ampak to ni gotovo. V Londonu je Shakespeare užival odlični položaj kot pesnik dramaturg ter kot gledališki igralec in režiser. Ko je bival v prestolnici, se je Shakespeare spoznal z nešteti bogataši in plemiči, med katerimi je bil v prvi vrsti Shouthanptomski grof, ki je postal njegov največji prijatelj ter ga podpiral in mu pomagal do njegove smrti.

O njegovem življenju nam ni mnogo znanega. Kot sem že omenil, nam zgodovinski viri tedanjega časa zelo malo poročajo o njem. Vemo, da je bila njegova mladost mogoče zaradi ljubezni in prezgodnje poroke zelo žalostna. Tudi kar se tiče njegove družine, nam je zelo malo ali pa nič znanega. Njegova žena Anne Hathaway mu je v zakonu povila tri otroke, katere je Shakespeare imel zelo rad. Po svojem značaju je bil poln protislovij, kot dokazujejo tudi njegova dela. Njegovo ime v tistih časih ni bilo še znano po svetu, toda kot dramatik in igralec si je v Angliji že tedaj pridobil nekaj slave. Šele proti koncu 18. stoletja je pričelo njegovo ime prodirati v svet in so njegova dela pridobivala čedalje večjo slavo.

Rojstno mesto Williama Shakespeara, Stratford-on-Avon, je dolžno svojo današnjo blaginjo in slovesu spominu velikega sina tega kraja. Od leta 1864 so se začela ne-

samo iz Velike Britanije, temveč z vseh koncev in krajev sveta prava romanja na grob in v kraj, kjer se je rodil največji dramaturg vseh časov.

Mesto ima razen Shakespeareovih spomenikov in spominov še mnogo drugih privlačnosti in zanimivosti za turiste. Nekatero ulice, stavbe in hiše so še dandanes, kot so bile v 16. stoletju. Lepe črno-bele hišice, skoraj vse zgrajene v lesu, imajo za tuje poseben čar in mikavnost. Skoraj vse so majhne in čiste, kot da bi bile igračke. Zelo lepa in zanimiva je rojstna hiša pesnika, ki je dandanes seveda narodni muzej. Ko si turist ogleda to prijazno mesto, se mu zdi, da je v tisti Angliji, kot za časa kraljice Elizabete in brez dvoma mu pride v spomin vsa zgodovina elizabetinske dobe. Mestece je zelo mirno. Tudi prebivalci so mirni in prijazni ter ponosni, da se je v njihovem mestu pred štiristo leti rodil tako genialen človek. Mnogo je v tem kraju hotelov, nešteto trgovin, kjer prodajajo razne spominke praja, posebno pa Shakespeareove.

Noben turist ne opusti ogleda rojstne hiše, grobnice, cerkve, bivše šole in še mnogo drugih krajev, ki spominjajo na tega velikega pesnika. Na obrežju reke Avon je veliko, prekrasno moderno gledališče, imenovano »Shakespeare Memorial Theatre«, kjer je vsako leto 23. aprila shakespearejski festival, na katerem igrajo skozi vse poletje do konca oktobra razna njegova dela. Ta zgradba je že od zunaj mogočna in veličastna. V notranjosti je enostavna, a je kljub temu svečana, tako da ima človek občutek, kot da bi bil v svetišču. M. M.

## Likovna razstava „Intart“

V soboto, 20. maja, so v Domu umetnikov v Celovcu odprli prvo veliko likovno razstavo »Intart« Društva likovnih umetnikov Koroške, Furlanije, Julijske Krajine in Slovenije. 35 umetnikov: 11 iz Koroške, 11 iz Slovenije in 13 iz Furlanije - Julijske Krajine razstavlja 167 del. Nad eno leto so pripravljali to razstavo; zamisel za to pa je dalo Društvo koroških likovnih umetnikov.

Ob tej priliki je imel koroški deželni glavar Hans Sima otvoritveni govor.

Spoštovane dame in gospodje!

Celovski dom umetnikov, dom Umetnostnega društva za Koroško in kristalizacijska točka likovne umetnosti v deželi, je danes prizorišče posebnega kulturnega dogodka. Prvič je uprizorjena medregionalna (Dalje na 8. strani)

krajišč gradilo kapele in cerkve v čast sv. Mihaela, sv. Vidu in sv. Marjeti.

Pri poganskih Slovanih na splošno ni bilo svetišč ali templjev. Le dve izjemni sta nam znani, namreč svetišče na otoku Rujani (Rügen) v Baltskem morju pri Zapadnih Slovanih in svetišče-proročišče pri Slovincih na Koroškem, v Millstattu. V svetišču na Rujani so imeli Slovani jako dragocen kip Svetovita v nadnaravni velikosti, v millstattskem proročišču pa je bilo zelo veliko kipov iz zlata, sevé, ne samo kipov božanstev, marveč tudi mitičnih, božanstvom posvečenih živali, kot koze, kure, volka, leva itd. Eden božanskih kipov je bil izredno dragocen, ljudstvu posebej drag in mil. Ta kip (stat) je zaradi lepote, milobe svetišču in kraju dal tudi ime »mil stat«. Zanimivo je, da najstarejši zapisi nazivajo ondetni kraj brez pisave z dvema l in dvema t »milstat« in »milstat«. (Sicer pa imamo za podobno tvorbo krajevnega imena v našem narodu premnogo primerov!) Komu je ta »mil stat« bil posvečen, ali Daždbogu ali Perumu ali Svetovitu ali komu drugemu, ne vemo. Tudi ni izključeno, da so Slovenci svetišče prevzeli od Keltoev, le da so vanj postavili slovenska božanstva. Znano je, da so si Slovenci iz lipovine izdelovali bogove. Še do nedavnega je bil ljudski rek za bolj nerodnega in mrtvega človeka, da je kot »lipov bog«. Ker je pa Karantanija bila obsežna in samostojna slovenska kneževina z domačo vladarsko dinastijo in je uživala ugled tudi pri tujcih (Langobardih in Bavarcih), so ugledni in premožni slovenski vladarji hoteli imeti slovenska božanstva tudi iz dragocene kovine, iz zlata in srebra. Vsaj ob višku slovenske karantanske kneževine, tik pred sprejemom krščanstva, so v milstattskem svetišču slovenski bogovi in mitična bitja bili iz zlata.

(Dalje prihodnjič)

## Sodobni kulturni

portret

### Maksim Sedej

Snov Sedejevega slikarstva je trdno določena in ozko omejena. V figuralki si največkrat izbira motive iz svoje družine. Zanimiva ga družbica v naravi, sveč ženski akt, cirkuški prizor. Vmes se vrvijo nekateri portreti in občasne lastne podobe. Krajino skoraj vedno obljudi z družino na sprehodu, z vaškim živzavom, s počivajočimi v senci dreves. Sedej je mojster notranjega slikarstva. Vanj vstavlja figure pri vsakdanjem domačem opravilu, pri igri, pri učenju. Čeprav niso številna Sedejeva tihožitja, moramo reči, da je tudi v tej vrsti domiselni in prepričljiv slikar. Tihožitja najrajši vključuje v okvir svojih notranjščin, vstavlja jih zdaj v ozadje zdaj v ospredje figuralnih kompozicij; kdaj šopek cvetja v vazi, živo pisano sadje na stolu ali le žična tičnica pred odprtim oknom. Zelo rad se vrača sedaj k prizorom iz cirkuškega življenja, po vojni pa si je privzel tudi obmorske in ribiške motive. Če omenimo še kompozicije z nabožno vsebino, ki pa skrivajo po navadi v sebi globlji simbolni pomen (kot na primer »Pietà« iz let okupacije), ilustrativno socialne grafične cikle (»Predmestje«, »Bog v Trbovljah«) in kompozicijo s snovmi vojne (»Begunci«, »Pokop okupatorjeve žrtve«), smo v glavnem našli Sedejev slikarski svet.

Ne smemo prezreti obdobja, ko je Sedej poskušal slikati realistično, ko se je trudil, da bi se dokopal do materialistično materialne barve, do kar mogoče faktografske risbe in proporca. Slikal in risal je meso, da bi tudi na platnu zbuvalo videz zaresnega mesa; ali zaresnih sten, lesa in tkanin. V zgodnji dobi je slikal »Sedeči akt« (1932), nedvomno še pod vplivom svojih učiteljev z zagrebške akademije, Becića in Targlie. Bolj kot ta bežni prehod so zanj pomembnejša leta po vojni, ko je naslikal v olju »Pri šahu« (1946) in »Kleklarico« (1947). To je bila doba, ko so na glas oznanjali, naj bi postal slikar vnovič predvsem vesten kronist življenja.

Sedejevo izrazilo pa ni barva, ampak risba. Sedej je pretanjen, izredno občutljiv risar. Risba vlada nad vsemi še tako barvnimi skladji. Risba dela trdno ogrado pretanjenemu kolorizmu, ki se kdaj spozablja v obarvani, kdaj prehaja v bolj čisto barvno skalo. Za Sedeja je značilen predvsem mehak, poetično ekspresiven obris. Barva nikoli ne razbija čvrstih risarskih ograd, ampak jih le dopolnjuje, bogati, opravičuje.

Kakor v risbi si je slikar tudi v barvi poskušal ravnovesje med izrazno lirično občuteno pa med okusno dekorativno lepo barvo. Čeprav je slikarjev razvoj v kolorističnem pogledu doživljal spremembe, se oplajal nenehoma z novimi spoznanji, v temeljnem slikarjevem odnosu do barve ne zaznamo bistvenih razlik. Njegov koloristični razvoj niha med bolj intenzivno barvno skalo na začetku poti (»Kopalke«, 1935), pa med skrajno pretanjenimi barvitimi sivinami njegove zrele dobe (»Pietà«, 1941; »Pri mizi«, 1940; »Interier«, 1942; »Portret žene«, 1942). Bolj živa barvna skladja opazimo dostikrat kot vmesne vrinke (»Deček v modrem«, 1942; »Kopalke«, 1941). Segel pa je Sedej po ljubih poetičnih sivinah celo v dobi, ko ga je zamamila realistična barvistost (»Portret sina«, 1947).

Zanimivo je, da pri risarsko nadahnjem Sedeju ves čas ni najti izrazitejših grafičnih ali struktur. Vselej zna pretehtati in razmejiti pravice risbe in barve. To čisto načelo enakopravnja izraznih prvin je slikarju pomagalo ustvariti vrsto podob, ki so pretanjene mojstrovine. Mimo prej omenjenih stvaritev njegove zrele dobe opozorimo še na »Družino pri mizi«, (1938), »Cirkus« (1938), »Na balkonu« (1938), »Deklico« (1940). Osnovno nagnjenje k intimni lirčnosti mu je narekovalo ustvarjanje nedramatičnih ravnotežij, ki pa so osvajala gledalce s poezijo bogatega slikarskega sveta, izražena v rahlo podolžnih likih, v srebriškasti »sedejevski sivini« barvnih kompozicij, skratka v polnem sožitju tvornih slikarskih prvin.

Sedej se je osvobodil vseh vplivov (Manet, Bellini, Renoir, Picasso, Degas in drugi). Danes si slikar zahteva svojo pot brez oziranja na tradicionalne vzore.

DR. METOD TURNŠEK:

## Začetek in višek pokristjanjenja slovenskega naroda

(II. nadaljevanje)

Slovenci so od svoje naselitve nekako 200 let vztrajali v poganski veri, čeprav so njihovi sosedje Bavarci in Langobardi bili kristjani in sta dva svetniška škofa (sveti Amand v 7. stol. in sv. Emeram v začetku 8. stoletja) poskušala z misijonstvom pri Slovincih. Slovenci so za krščansko vero bili nedostopni. In to iz več razlogov.

Najprej zaradi njih družbene ureditve. Osnovna družbena edinica je bila pri Slovincih — rod. Skupine z rodbinskimi člani, ki so ob naselitvi in gospodarski ustalitvi izhajale od istega očeta, so živele kot enakopravni člani ene hišne ali gospodarske skupnosti. Rod, ki je bil navadno zelo številni, je imel svojega poglavarja. Več rodov je sestavljalo župo ali županijo. Več žup ali županij je sestavljalo pleme. Po čem so se plemena med sabo delila, ne vemo. Morda je odločala sorodstvena pripadnost, morda krajevna naselitev s pokrajinskimi poglavarjem, morda pa tudi jezikovna posebnost v govoru te ali one doline.

Družbena skupnost je bila tako trdna, da niti poglavar ni mogel sam na svojo roko odločati, marveč so važne odločitve padale na večji ali skupni seji, ki so ji rekali tudi »sosednja«. Tako tudi nihče ni mogel sprejeti kakšne nove vere. Ali vsi ali nobeden.

Sprejem nove vere bi bilo pa tudi izdajstvo nad staro, stoletno vero in nad bogovi, s katerimi je ljudstvo bilo živo, življenjsko povezano. Slovenska poganska vera je bila spočetka (kot pri vseh primitivnih ljudstvih) monoteistična, t. j. vera v

eno samo najvišje božanstvo, ki so ga nazivali Daždboga, t. j. Boga-Daritelja, ki vse daje. Ta najvišji Bog pa je z ozirom na njegove lastnosti, ki mu jih je ljudstvo pripisovalo, dobil še druga imena. Iz imen in lastnosti pa so se razvile še predstave drugih bogov in celo boginj, spočetka kot iz Najvišjega božanstva izhajajoči sončni junaki in junakinje.

Sklepajoč iz verstva drugih Slovanov, iz slovenskega bajeslovja in narodopisja, iz ustnega izročila in nekaterih starih zapisov so Slovenci poznali bogove in boginje: Svavroga, Peruna, Velesa, Svetovita, Triglava, Mokušo, Morano, Lado, itd. Še v 16. stoletju svari ljubljanski škof Hren v neki pridigi pred nekaterimi poganskimi bogovi pri Slovincih.

Kakor za druge narode je tudi za Slovence značilno, da so se v globokem spoštovanju klanjali pred naravo in njenimi pojavi odnosno da so kot poljedelci bili tesno povezani s Stvarnikom narave, se čutili odvisne od njegovega nebesnega dogajanja. Neugodno vreme je moglo uničiti ves njihov trud in posevke in je lahko ogrožalo celo njihov življenjski obstanek. Da bi ušli zli usodi, so si z molitvijo in daritvijo skušali pridobiti naklonjenost Najvišjega božanstva in drugih nadnaravnih bitij in duhov, saj so jim ti oživljali polje, log in dom. Po predstavi naših prednikov so bogovi ali vsaj duhovi prebivali v gajih, v drevsah, studenih, rekah, jezerih. Zato so jih tudi tod častili. Kasneje je krščanstvo prav na teh »mitičnih«, ljudskih »svetih



## KAZAZE

(Veličasten dan sv. birme)

V naši majhni župniji smo imeli v zadnjih treh letih veliko skrb in dela — in to ne le v zvezi s povečanjem in prenovitvijo naše farne cerkve, ampak tudi v zvezi z obhajanjem izrednih slovesnosti. Saj smo bili z njimi bogato blagoslovljeni. Po blagoslovitvi prenovljene farne cerkve na praznik Kristusa Kralja 1. 1965, smo se v misijonski obnovi v postu preteklega leta tudi duhovno obnavljali in se s tem istočasno pripravljali na slovesnost nove sv. maše v juliju preteklega leta.

Pred kratkim, 4. nedeljo po Veliki noči, pa smo doživeli v naši mladi fari spet velik dan, praznik škofovega obiska in sv. birme. Ta dan je bil za nas ob lepem, skrbnem sodelovanju faranov edinstveno, nepozabno doživetje, mogočna manifestacija vernosti in zvestobe Cerkvi.

## Priprava

Hoteli smo ta dan predvsem duhovno doživeti. Zato smo se nanj pripravljali že v postu v duhovni obnovi. Kljub obilni zaposlenosti je g. rektor Franc Brumnik rad prišel med nas, ker tudi iz naše fare radi — po njegovih besedah relativno celo najbolj pridno — hodimo k tečajem in duhovnim vajam v Tinje. Z lepim uspehom je pripravljala naše duše na praznik vstajenja in na naše farne binkosti. Zadnje dni pred praznikom sv. birme pa smo bili spet pisмено vabljeni k tridnevnicu, ki jo je vodil naš g. dekan Kristo Srienec. Birmanci, botri, sorodniki in tudi drugi farani so prihajali v lepem številu in se, podobno kakor prvi apostoli, v skupni molitvi in pesmi, pa tudi ob bogato obloženi mizi božje besede in božjega kruha pripravljali na prihod Svetega Duha. Bili smo v teh dneh in na dan sv. birme lepa skupnost v Sv. Duhu.

A tudi na zunanjo pripravo nismo pozabili, ker ravno tudi zunanja lepota pomaga dvigati duha k Bogu. Lepo ovenčani slavoloki so krasi našo vas. Gasilci so prevzeli urejevanje prometa in skrb za streljanje. Že v soboto je pokanje možnarjev

**MAŠNO VINO** pri Kristijanu BREZNIKU, Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

ob pritrkavanju ali »nabijanju« zvonov nanzanjalo vsem, bližnjim in oddaljenim, da bo pri nas velika slovesnost. Posebnost naše fare je namreč, da ob velikih praznikih naši trije mežnarji tako lepo pritrkavajo z zvonovi, kakor to dandanes le malokje znajo. Tako so tudi to slovesnost na svoj način oplešali, da so celo zvonovi bolj praznično prepevali. Izkazala pa se je tudi naša vaška agrarna skupnost, ki je odredila, da so se morali kramarji umakniti od neposredne bližine cerkve, da niso motili bogoslužja.

## Sprejem nadpastirja

Po veliki zaskrbljenosti zaradi slabega vremena smo se zelo razveselili, da se je po soboti, ko je snežilo kakor v najhujši zimi, rodil sončen, prijazen dan. Med grmenjem možnarjev in pritrkavanjem zvonov se je prevzvišeni ob 8. uri zjutraj pripeljal s svojim tajnikom g. Mihejem Kristofom, ki nam je bil zelo dober svetovalec, v našo faro. Najprej si je ogledal našo farno cerkev, ki se je, vsa prenovljena in odeta v praznično obleko vencev in nageljnov, le sketala v svoji lepoti, ozaljšana kakor nevesta, ki čaka na svojega ženina. Šolo je obiskal že med tednom, in sicer v sredo.

Več sto ljudi — iz farne ter iz bližnje in daljne sosesčine — se je v veselem pričakovanju zbralo pred župniščem k sprejemu gospoda škofa. Ko je stopil med nas, je praznično zadonela lepa pozdravna pesem naših cerkvenih pevcev. Ker je dan sv. birme v prvi vrsti dan birmancev in botrov, so nato najprej naše birmanke pozdravile škofa. Vse navzoče je vidno zgrabilo, ko so birmanke Edit Božič iz Kazaz, Kogelnikova Micka Komar iz Humč in Helga Samitsch korajžno in razločno izročile nadpastirju pozdrave svojih vasi in birmancev. Tako so povedale:

Prevzvišeni!

Naša fara danes nadvse je vesela, \* ker je vas, škofa svojega, sprejela. \* Iz srca pozdravljeni naš nadpastir, \* ki prinašate Kristusov nam mir!

Kazaze mala so fara, pa po svetu znana, \* ker tu deluje nova dravska elektrarna, \* zaradi katere smo podružnico Brezo izgubili, \* pa vsaj patrona, sv. Urbana, Kazazam rešili.



# Pri nas na Koroškem

Posebno smo se farani razveselili, \* ker boste prvič sveto birmo delili \* v cerkvi, prenovljeni tako lepo, \* da nanjo vsi farani ponosni smo zelo.

Zavetnik fare sveti Vid mučenec je bil, \* za Kristusa Kralja svojo kri prelil. \* Naj vsem birmancem svoj zgled kaže, \* da življenje s Kristusom nam je najdražje.

Sredi Podjune še cerkev na Metlovi \* smehlja v prelepi obleki se novi. \* Sveti apostol Tomaž tam zelo je vesel, \* da že dva novomašnika je k sebi sprejel.

In še cerkev v Humčah naj vas pozdravi, \* kjer sveti Urh tam gospoduje ob Dravi. \* Toliko cerkva so nam predniki zgradili, \* da bi le njihovo vernost tudi mi ohranili.

Toda danes boste vi nove cerkve posvetili, \* ko boste dušam Svetega Duha delili, \* da bomo vojaki Kristusa, tempelj Svetega Duha, \* zato vam hvala in pozdrav prisrčen naj velja.

Toda tudi fantje niso hoteli zaostajati. Pavel Rapnik in Renato Stöffler iz otroškega zavoda na Metlovi sta z nemško deklamacijo pozdravila visokega gosta.

Verniki kazaške fare smo bili v času od zadnjega škofovega obiska s svojim nadpastirjem še posebno povezani. Saj je posvetil v tem času dva sinova naše fare v mašnika in nam je izkazal svojo posebno pastirsko skrb in naklonjenost s tem, da nam je omogočil lepo uspešno povečanje in prenovitev farne cerkve. Za to sta se nadpastirju v pozdravnih besedah v imenu vseh faranov zahvalila naš dušni pastir Florijan Zergoi in naš predsednik župniškega odbora, g. Jožef Kovač. Za občino Dobrla ves in za našo ljudsko šolo je pozdravil škofa župan in ravnatelj g. Adolf Hafner. V imenu Katoliške podeželske mladine je pozdravila prevzvišenega maturantinja gdč. Idi Hobel, naše študente pa, ki jih imamo sedem, je zastopal drugošolec Slovenske gimnazije, Vazarjev Peter Božič z lepo deklamacijo. Spet smo bili ganjeni, ko so fantje in dekleta našega Mladinskega zbora z mladostnim navdušenjem, živahno zapeli v pozdrav.

## Slovesnost v cerkvi

Do zadnjega koticika smo nato napolnili našo prostorno farno cerkev. Nikdar še ni videla toliko vernikov in tako veličastne slovesnosti. Po papeškem blagoslovu nam je bila sv. maša, ki smo jo sodarovali z našim nadpastirjem, nepozabno doživetje. Navdušeno, veselo in doživeto smo skupaj prepevali in molili. Krasne liturgične mašne speve in primerne pesmi med birmovanjem pa so zelo lepo in dovršeno prepevali naši cerkveni pevci pod vodstvom našega izkušenega in spretnega pevovodja g. Florijana Becelja, ki ima veliko razumevanje za obnovljeno pokoncilsko bogoslužje. Tako je bilo res izredno lepo doživetje, ko smo vsi kot božje ljudstvo mogočno prepevali — skupno smo zapeli tudi Očenaš — in ko smo skoro vsi z birmanci in botri vred prejeli božjega Sina v svetem obhajilu. Ravno pogostno sv. obhajilo nam je škof v svojem nagovoru zelo polagal na srce, da bi tam dobivali moč za živo vernost. Poleg tega nas je bodril, naj poglobljamo svojo vernost z branjem verskih listov in z udeležbo pri tečajih in duhovnih vajah. Po škofovi sv. maši pa nas je g. Vinko Zalelet z izbranimi besedami spodbujal, naj bomo po zgledu umorjenega ameriškega predsednika Kennedyja prepričani, odločni kristjani, ki nekaj tvegajo, apostolsko delavni.

Lep trenutek je bil, ko so ob začetku podelitve zakramenta sv. birme birmanci z botri v pesmi prosili: »Pridi, pridi, Sveti Duh!« Med prepevanjem lepih pesmi v čast Sv. Duhu in vstalemu, zmagoslavnemu Kristusu je škof 86 fantom in dekletom podelil zakrament sv. birme. Izmed njih se jih je 51 pripravljalo na ta zakrament posvečenja za apostolat v domači fari. Iz srca je vsem privrela zahvalna pesem — za tako milosti polno doživetje.

Tudi naših najmanjših in njihovih ma-

ter škof ni pozabil. Poudarjal je popoldne materam, naj svoje male vzgajajo k vernosti, naj jih vodijo k Jezusu, in vsakemu podelil svoj blagoslov.

Ko se je škof poslavljaj od nas, smo zaželeli, da bi se uresničila želja — prosili smo pri sprejemu nadpastirja, da nam pri tem pomaga. Da bi s škofovim prihodom zajel z vso svojo močjo vse farane binkoštni duh koncila, da bi postali v moči Sv. Duha nosilci božje besede in ljubezni, moderni, veseli, apostolsko delavni kristjani.

## DJEKŠE

(Vedno čiščenje. Smrt Zomernikove matere)

Vsako leto obhajamo 12. majnika vedno čiščenje. Teda se poživi župnija in vsi, ki so dobre volje. Letos nam je prišel na pomoč »Avstralec« g. dr. Mikula. Dolge ure je spovedoval, pridigoval, maševal (dvakrat), šel celo na spoved. Pričakovali smo še več duhovnikov na pomoč, a prišel je samo g. dr. I. Mikula! Kaj bi bilo, če bi še njega ne bilo! Vsi smo mu zelo hvaležni!

Na god sv. Janeza Nepomuka, 16. maja, pa smo imeli velik pogreb. Umrla je Zomernikova mati, 66 let stara. Lepo previdna za smrt. Raka so ugotovili zdravniki. Peljali so jo v mrliskem vozu po novi, zložni cesti od Zomernika na Djekše. Govornik ob grobu, sorodnik rajne g. župnik Majrič, je posebej omenjal lepo navado, da se med potjo od doma do cerkve glasno moli sv. rožni venec. Od Zomernika do Djekš je eno uro daleč in zmolili smo med potjo tri rožne vence in litanije za rajno.

Zomernikovi imajo eno posestvo tudi na Kneži in zato se je v imenu knežanske fare poslovil od rajne Zomernikove matere tudi g. župnik s Krčanj in Kneže.

Gozdčič je že zelen,  
travniki je razcveten,  
ptički pod nebom  
veselo pojo.

Ptički, jaz vprašam vas,  
al' bo že skor pomlad,  
al' bo že skoraj  
zelen pomlad?

Pomlad že prišla bo,  
k' tebe na svet ne bo,  
k' te bodo d'jali  
v to črno zemljo!

Čisto pred vhomom v cerkev je njen grob in če pridete na Djekše, boste videli cel kup svežih vencev na njenem grobu.

Počivaj v miru, blaga duša!

## PLIBERK

(Iz občinske sobe)

Na zadnji seji je občinski odbor sklenil, da se plemenilni krožek Blato-Konča ves razdeli, in sicer naj Blačani gonijo krave v Replje k biku, Nončevaščani pa k Mlinarju v Čirkovče. Plemenilno doklado bodo vsem posestnikom krav predpisali. Kdor bo umetno osemenje svoje govedo, bo po predložitvi živinozdravniškega potrdila o osemenitvi oproščen plemenilne doklade, ki se bo pobirala po 3. decembru vsako leto.

Nakupni prispevki za biko plemenjake so se zvišali, in sicer za rejski razred IIIa 1700.— šilingov na leto, za IIb 2500.— šilingov in IIa 3000.— šilingov na leto. Predlagali so da naj bi oskrbovalci bikov dobili za krmo 4000.— šilingov letno. Za skok pa se dobi 10.— šilingov napolnjen od onega,

## OBJAVA

Prijave za 1. razred gimnazije so ustne v pisarni ali pa pismene na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Potrebni dokumenti so:

1. Rojstni list.
2. Spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.
3. Dokaz avstrijskega državljanstva.
4. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na ravnateljstvo gimnazije.

Sprejemni izpiti za 1. razred so prvi dan velikih počitnic, to je v soboto, 8. julija 1967, ob 8. uri zjutraj na šoli.

Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo in sicer za 4. šolsko stopnjo predvidena snov.

V zadevi vstopa v višje razrede pa je nujno potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Ravnateljstvo

ki kravo h biku prižene. Kdor ima v oskrbi zadružnega bika, naj bi bil na prirastku žive teže udeležen z 20 odstotki. S tem se bo kmetijski odbor občine še posebej bavil. Trenutno je v občini 11 priznanih plemenjakov, bikov zelo dobre kakovosti.

Mestno kopalnico na moč gradijo in prenavljajo. Odprli ga bodo v juniju. Delajo predvsem domača podjetja: Krof, Kolbenhausen, Micheu in stavbenik Glavar. Vrtarska dela in park pa bo občina s svojimi delavkami pod vodstvom strokovnjaka sama uredila.

V neposredni bližini kopalnice leži zemljišče bivše družine dr. Herbsta in je ponujeno v nakup občini. Ker bi se tam kopalci lahko sončili na zeleni travi, ga bo občina kupila za 120.000 šilingov. Zato bo prodala 6 stavbnih parcel, tam, kjer so imeli Metničevi včasih krompir v zasipnicah. Ostalo bo pa še zemlje, da se zgradi poslopje otroškega vrtca.

Stavbni pododbor je za uvedbo odvažanja smeti in odpadkov po občini. V začetku še na prostovoljni podlagi, in sicer samo v mestu Pliberk. Nabavili bodo papirnate vreče za 60 litrov; vsak ponedeljek pa jih bodo odvažali iz mesta v stare opuščene gramozne jame.

Občina hoče v bodoče sama popravljati in asfaltirati občinska pota in ceste. Zato je kupila veliki Unimog s priključki za spravilo in oranje snega, za nakladanje in prevažanje gramoz, za izdelavanje nastalih jam na cesti, kakor tudi za mrzla asfalt-

## PEVSKI KONCERT

V soboto, 10. junija, ob 20. uri bo pel v farnem domu v Škocijanu mešani zbor pevskega društva »Svoboda« iz Domžal.

Vse prijatelje naše pesmi vabi k udeležbi prireditelj Zveze pevskih društev.

na dela. Kupili so tudi cestni valjar, ki se trese in tako veliko učinkoviteje stlači cesto. Tudi občinski vodovod bi bolj v lastni režiji razširjevali. Zato je občina kupila od Visočnika bager za kopanje vodovodnih rovov. Bager je rabljen in stane 22.000 šilingov.

Pri okrajnem sodišču je prizidana lična kapela, katero so med vojno začeli protestanti uporabljati za svoje bogoslužje. Potrebna je prenovitev. Zato je občina, katere last je kapela, sklenila to podariti evangelijski cerkveni občini Velikovec, ki mora izpolniti sledeče pogoje: 1. V treh letih se mora kapela restavrirati; 2. zunanje lice kapele se ne sme spreminjati; 3. oltar v kapeli se ne sme odpeljati iz Pliberka.

(Nadaljevanje na 5. strani)

## Siemensov triplošni električni štedilnik

s pečico, opremljeno s pripravo za stalno enako toploto prej 2950 šil. **šil. 2.180.-**

Hladilniki 130 litrov . . . . **šil. 1.980.-**

nudi trgovsko podjetje **Blažej**

v kratkem tudi v PLIBERKU, LIBUČAH, 9150 Bleiburg, tel. 04235-302



## Kako gnojimo sadovnjake z dušikom

Najvažnejša rudnina v prehrani sadnega drevja je dušik. Od količine dušika, ki ga ima rastlina na voljo, je odvisna rast drevesa, obnova rodnega lesa, prehrana plovov itd. Količino dušika, ki ga rabi drevo, lahko določimo po dolžini enoletnega lesa, ki je zrasel v preteklem letu. Če je bila v minulem letu rast bujna, a je nastavilo drevo malo cvetnih brstov, je v naslednjem letu potreba drevesa po gnojenju z dušikom zelo majhna. Če je prirast zmerna, cvetni nastavek pa zadosten, tedaj zadostuje 100 do 110 kg čistega dušika na ha (temu bi ustrezalo približno 500 kg nitromonkala na ha). Če pa je rast drevesa slaba in rodni nastavek zelo močan, moramo dodati drevesu večjo količino dušika — do 200 kg čistega dušika na ha (temu ustreza 1000 kg nitramonkala na ha). Vsi pa dobro vemo, da so količine gnojil odvisne od mnogih dejavnikov in jih zato ne moremo posploševati.

Poznamo več vrst dušičnih gnojil. Na kisljih tleh bomo uporabljali dušična gnojila, ki vsebujejo apno, medtem ko bomo na nevtralnih ali slabo alkalnih tleh trosili nevtralna in kislja dušična gnojila.

Na voljo imamo različna dušična gnojila: apneni amonsoliter ali nitramonkal ali pa kalkamonsoliter, ki vsebuje 20,5% čistega dušika. Polovica dušika je v obliki amonijaka, ki deluje počasi, ampak dalj časa, druga polovica pa v obliki nitrata, ki ga rastline uporabijo takoj, vendar je njihovo delovanje kratkotrajno. Nitramonkal deluje v zemlji nevtralnno.

Apneni soliter ali norveški soliter vsebuje 15,5% hitro delujočega nitrata in deluje v zemlji bazično.

Amonsulfat vsebuje 20–21% dušika in nekaj žvepla; deluje v talnem prostoru kislno.

Čilski soliter ali natrijev soliter vsebuje 16% dušika; njegovo delovanje v tleh je bazično.

Nitramonkal, apneni soliter, amonsulfat in čilski soliter so lahko topna dušična gnojila. Z dušičnimi gnojili gnojimo zgodaj spomladi, t. j. konec februarja ali v začetku marca, v rodnem času pa so poskusi pokazali, da ugodno vpliva na rast in rodnost sadnega drevja pozno jesensko gnojenje z 1/3 do 1/2 dušičnega gnojila.

Prednost gnojenja z dušikom v pozni jeseni je v tem, da pade v dobo, ko je v nasadu najmanj dela. Paziti moramo, da jeseni ne gnojimo prezgodaj. V primeru lepe tople jeseni bi se lahko zgodilo, da bi drevo

dodani dušik vsrkalo. Potem bi drevo seveda pozeblo. Najprimernejši čas za jesensko gnojenje z dušikom je konec novembra oz. v začetku decembra, ko ni več nevarnosti nadaljnje rasti.

Poleg že omenjenih dušičnih gnojil se je pojavilo na trgu visoko koncentrirano dušično gnojilo urea ali sečnina, ki vsebuje 46% čistega dušika. Prednost sečnine pred ostalimi dušičnimi gnojili je njena velika koncentracija dušika. Zvoljo tega se zmanjšajo prevozni in drugi stroški, hkrati se pa zmanjša tudi potreba po delovni sili.

Sečnino dobimo v obliki drobnih kristalov ali v zrni; je bele barve in lahkotopna v vodi, v zemlji deluje nevtralnno.

Kot gnojilo se sečnina uporablja: v trdni obliki kakor ostala dušična gnojila, raztopljena v vodi pri namakanju ali pa kot listno gnojilo, dodano zaščitnim sredstvom.

Pri talnem gnojenju s sečnino je nujno, da jo takoj po trošenju zadelamo v zemljo s krožno brano, plugom ali ročno. Lahko jo trosimo z roko ali strojem. Ker je nevtralnno organsko gnojilo, ne razjeda kovinskih delov strojev. V zemlji se sečnina hitro razporedi po vsem ornem sloju. Hitrost prodiranja sečnine v zemljo je odvisna od vlažnosti zemlje oziroma od količine padavin. Gnojenje s sečnino priporočamo predvsem v ilovnato peščenih in pa lažjih tleh, ki ne vsebujejo preveč apna in imajo dovolj vlage. Na zelo lahkih peščenih tleh in s humusom revnih tleh je učinek slabši. Sečnino lahko mešamo s Thomasovo žlindro in mikrofosom, v primeru pa, da mešanico takoj porabimo, tudi s kalijevo soljo. Z ostalimi gnojili je ne smemo mešati.

S sečnino lahko gnojimo tudi takrat, ko namakamo rastline. Poraba na enoto po-

vršine je enaka kot pri talnem gnojenju. Gnojenje s sečnino, kakor tudi z ostalimi dušičnimi gnojili je gospodarno le, ako uporabljamo poleg dušičnih tudi fosforjeva in kalijeva gnojila.

Sečnina za gnojenje skozi list. Glede na to, da je sečnina v vodi zelo lahko topno gnojilo, so z njo dane možnosti, da jo poleg talnega gnojenja uporabljamo tudi kot listno gnojilo. Gnojenje skozi list priporočamo predvsem v sadjarstvu, kjer to opravimo istočasno z zaščitnimi sredstvi. Sečnino lahko mešamo z vsemi fungicidi, in-dekticidi in herbicidi, razen z DNOC in žvepljenimi pripravki. V sadjarstvu uporabljamo 0,8–1% koncentracijo, t. j. 8–10 kg sečnine na 1000 litrov vode. Vendar pa moramo paziti na odstotek bioreta, ki ga sečnina vsebuje. Za listno gnojenje je dovoljenih samo 0,3% bioreta, če ga je več, se poveča možnost listnih ožigov. Glede na to, da lahko mešamo sečnino z zaščitnimi sredstvi, se proizvodni stroški pri listnem gnojenju bistveno ne povečajo. Znano je, da v intenzivnih sadovnjakih škropijo proti boleznim vsakih 10 do 14 dni, to ustreza tudi listnemu gnojenju.

Gnojenje sadnega drevja s sečnino preko listja priporočamo v poletnih sušnih mesecih. Takrat primanjkuje talne vlage in je zato rastlina črpanje hranilnih snovi iz zemlje otežkočeno. Ravno tako je priporočljivo listno gnojenje v primeru mehaničnih poškodb dreves, nastalih zaradi toče, burje itd. Za močna drevesa jablan, ki so v polni rodnosti, je zelo važna preskrba z dušikom v mesecu avgustu. Z listnim gnojenjem v tem času pospešimo in izboljšamo oblikovanje cvetnih brstov za naslednje leto. Škropljenje v času zorenja plodov s sečnino ne vpliva slabo na kakovost plodov.

Inž. M. J.

## Varujmo gozdove pred požari

**Nevarnost gozdnih požarov**  
Najrazličnejši so vzroki gozdnih požarov. Po navadi jih povzroči človekova nepredvidnost. Obseg požara je odvisen v veliki meri od količine padavin in vlage zraka. Največja nevarnost za požar je suha pomlad brez snega, kadar je trava in stelja lahko vnetljiva, zlasti če ni padavin.

Za požare so bolj nevarne južne in jugovzhodne lege, kakor severne in zahodne. Vsak gozdni požar postane nevaren v vetrovnem vremenu, ker veter pospešuje in razpihuje ogenj in odnaša tleče ogorke in iskre v sosednje sestoje. Pri suhem in vetrovnem vremenu se trava, dražje in ves talni pokrov hitro posuši, pa tudi vžge in ogenj se širi z veliko naglico.

### Varnostni ukrepi za preprečevanje gozdnih požarov

Gozdnotehnični in gospodarski ukrepi so zlasti tile:

Na krajih, nevarnih za gozdne požare odstranimo vse, kar je lahko vnetljivo, tako vzdolž železniških prog, ob gozdnih poteh in stezah, ob kampingih in turističnih objektih. Čiščenje ponavljamo vsako leto (najprimerneje je jeseni ali zgodaj spomladi). Na posebno ogroženih mestih v mladih iglastih sestojih obžagamo spodaj veje, da se ne bi iz talnega požara razvil požar v krošnjah. Netenje ognja v gozdu je dovoljeno le osebam, ki se morajo iz tehtnih razlogov zaradi dela zadrževati v gozdu in to le ob potrebnih varnostnih ukrepih. Kdor ogenj zapusti, ga mora pred odhodom popolnoma pogasiti. Nevarno je netenje ognja v gozdu ob močnem vetru, dalje v

ga je najela družba, ki gradi žičnico na Peco.

Za telovadni prostor v šoli v Vogrčah kupi občina že dolga leta najeto zemljišče od Kristine Jop za 43.000 šil.

Nekateri gostilničarji dolgujejo občini 10-odstotne dajatve za pijače in prosijo za plačilo na obroke. To se jim ugodni, če bodo v bodoče tekoče v redu plačevali.

Župan Siegfried Kristan se je moral v aprilu podvreči operaciji golše. Sedaj je že okreval in krepko vrši svoje dolžnosti.

Anton in Marija Cegnar v Šmarjeti se je rodila deklica.

Porok v aprilu ni bilo.

Umrli so pa: Jožef Ostermann 78 let, bivši župan iz Libuč in kovaški mojster; Franc Malej, pd. Pongračev oče na Blatu, 75 let star, in Florijan Gerstl, delavec na žagi, 56 let star, doma v Vidri vesi.

času velike suše. Kdor spotoma zapazi, da gozd gori, je njegova dolžnost, da ogenj pogasi sam, če pa tega ne more, naj o požaru takoj obvesti najbližje organe požarne službe, gasilce, krajevno pristojno gospodarsko osebje, žandarmerijo, policijo, kogar pač najhitreje doseže. Ni treba poudarjati, da mora hitro ukrepati, kajti vsak gozdni požar se lahko in hitro pogasi, če ga pravočasno zapazimo in začnemo gasiti v samem pričetku.

### Načini gašenja gozdnih požarov

Gašenje gozdnih požarov se na prvi pogled zdi lahko, v večini primerov pa je gašenje zelo težavno, posebno v krajih, oddaljenih od prometnih naprav in tam, kjer ni vode. Težave nastopajo, če je vetrovno in letijo iskre in ogorki naokrog. Požar se širi.

Prva naloga pri gašenju vseh požarov je, da ugotovimo točen kraj gozdnega požara. Še preden začnemo z gasilsko akcijo, moramo točno določiti, kje je ogenj, kam in kako naglo se širi, kakšen gozd je v sosedstvu, ali so čisti iglavci, čisti listavci ali mešani sestoji, kakšna je oblikovitost terena, sploh kakšna je neposredna okolica gozdnega požara in druge okoliščine.

Razlikujemo dva poglavitna načina za gašenje gozdnega požara:

- neposredni način, če ogenj pogasimo s teptanjem, s stepanjem z vejami ali tudi z lopatami, s posipavanjem zemlje ali peska, to je z zmanjševanjem temperature in odvzemanjem kisika, da se ogenj zaduši;

- posredni način gašenja obstaja v tem, da pred ognjem v primerno širokem pasu tla s prekopavanjem razgalimo in odkrijemo do gole zemlje, izkopljemo jarke ali rove, napravimo presecke skozi sestoj, prekine-mo sklop drevesnih krošenj.

Če je v bližini požara voda (studenc, potok, močvirje, ribnik) skušamo ogenj pogasiti z vodo.

Glede razstva gozdov pred požari veljajo v vseh razvitejših državah posebni zakonski predpisi. Tudi naša zakonodaja vsebuje predpise in precej ostre kazenske določbe zoper delovne organizacije in posameznike, ki bi na kakršenkoli način povzročili gozdni požar ali zanemarili samo gašenje požara. Poudariti velja, da poleg skrbi in prizadevanj za obnovo, nego in izkoriščanje gozdov, obstaja splošna dolžnost varstva gozdov pred vsemi škodljivimi činitelji. In med temi je ogenj najnevarnejši uničevalec gozda, saj je znano, kakšna strašna opustošenja so že povzročili gozdni požari v raznih časih in deželah pri nas in drugod po svetu. Tudi naši gozdovi so bili že dostikrat hudo prizadeti.

Inž. F. J.

## An die österreichische Bundesregierung

(Nadaljevanje s 1. strani)

des jugoslawischen Staatspräsidenten in Österreich in den offiziellen Erklärungen und Aussendungen ausdrücklich betont wurde, daß die Minderheitenfragen im Zusammenwirken mit der Minderheit gelöst werden würden. Diese Zusicherung wurde auch vom Herrn Bundeskanzler am 9. Mai 1965 bei der 10. Jahrfeier der Unterfertigung des Staatsvertrages im Konzerthaus in Klagenfurt den Kärntner Slowenen gegeben.

Abgesehen davon, daß im Besonderen Teil II zu 517 der Beilagen zu den stenographischen Protokollen des Nationalrates (VII GP.) eindeutig ausgeführt wurde, daß die Bestimmung des Paragraphen 3 des Artikels 7 des Staatsvertrages, wonach »die kroatische und slowenische Sprache in den Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärntens, des Burgenlandes und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischter Bevölkerung zusätzlich zur deutschen Amtssprache als Amtssprache zugelassen wird, keiner näheren Ausführungsgesetzgebung mehr bedarf und unmittelbar anwendbar ist«, ist es unvertretbar, daß über die Erfüllung der im Staatsvertrag — einem völkerrechtlichen Vertrag — enthaltenen Bestimmungen erst durch Abstimmungen und Volksentscheide nur eines Teiles der Staatsbürger entschieden wird.

Im übrigen berücksichtigt der nunmehrige Gesetzentwurf in keiner Weise die seitens der slowenischen Minderheit bisher an die Bundesregierung in den einzelnen Memoranden und Eingaben gerichteten Vorschläge und insbesondere nicht ihre ausführliche Stellungnahme zum ersten Entwurf eines Minderheiten-Verwaltungs-sprachengesetzes für Kärnten vom 11. Oktober 1960, weshalb wir nochmals betonen, daß die Minderheit keiner gesetzlichen Regelung über die Bestimmungen des Artikels 7 des Staatsvertrages zustimmen wird, wenn diese ohne Mitwirkung der Minderheit, wie dies bereits beim Minderheiten-Schulgesetz und beim Minderheiten-Gerichtssprachengesetz geschehen ist, beschlossen werden sollte. Denselben Grundsatz, keine Regelung ohne die Zustimmung der dafür berufenen Vertreter der Volksgruppe herbeizuführen, vertritt stets auch die österreichische Bundesregierung hinsichtlich der Regelung der Minderheitenfrage in Südtirol, was erneut auch in der letzten Erklärung der Bundesregierung im Nationalrat zum Ausdruck kam.

Die beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen ersuchen daher die Bundesregierung, den Entwurf über das Minderheiten - Verwaltungsamtssprachengesetz für Kärnten ihnen als Vertretung der betroffenen Minderheit zur Stellungnahme zu übermitteln.

Da wir an einer einvernehmlichen Regelung aller im Artikel 7 des Staatsvertrages enthaltenen Bestimmungen interessiert sind, wiederholen wir in diesem Zusammenhang das Ersuchen um Wiederaufnahme von Kontaktgesprächen zwischen den Vertretern der österreichischen Bundesregierung, der Kärntner Landesregierung und den beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen als Repräsentanten der slowenischen Minderheit in Kärnten.

Miza in 4 stoli iz kovine in plastike za vrt - šil. 695.-

Podjunska trgovska družba

**Bratje Rutar & Co.**

Dobrla ves A - 9141 Eberndorf  
Telefon 04236-281

### VOJNA NEVARNOST NA BLIŽNJEM VZHODU

Od časa do časa napetost med Izraelom in Sirijo popusti, a kmalu nato se spet poveča. Spopadi na meji so pogosti. Po enem mesecu je položaj tam silno napet kot še nikoli. Naser je zahteval odpoklic čet OZN, ki so se že umaknile. V vseh arabskih državah so armade v stanju pripravljenosti. Po informacijah iz Kaira je Izrael poslal nove okrepitve proti meji z Egiptom, zlasti proti Akabskemu zalivu.

## Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

Žal so pozabili zahtevati tudi izpolnitev naročila ustanovnika hiše okrajnega sodišča in kapele, nadduhovnika Erazma Kumescha, da naj se tam vsak teden bere sveta maša za njegov dušni blagor. Stroške tega naročila bi imela nositi sedaj uporabnica kapele, evangelijska cerkvena občina Velikovec. Maša pa bi se naj brala v mestni župni cerkvi. Slovenski občinski odborniki so imeli pomisleke in sta se dva vzdržala glasovanja, tretji pa je soglašal le, ker je župan izjavil, da je stvar osebno pri ordinariatu z dr. Kadrasom in dr. Kirchnerjem sporazumno uredil in bo tako mogoče s pomočjo škofije in občine izvesti zunanjo prenovitev mestne župne cerkve.

Za pokopališče so uvedli nove pristojbine: Za mrliča na mrtvaškem odru v kapelici 200.— šil.; za grob na pokopališču 60.— šilingov letno, za grobnice 25.— šil. za kvadratni meter, za žaro s pepelom 60.— šil.; za otroški grob 30.— šilingov; grobarji dobijo 180.— šilingov od groba. Za ureditev grobišča pa se plača še nadaljnjih 250.— šilingov. Mrtvaški oder, svečnike in črne zavese v kapelici bo kupila občina za 20.000 šilingov.

Zemljo, na kateri stojijo barake vojnega taborišča, je občina prodala vojnemu ministru za 830.000 šil. S tem denarjem je kupila stroje za popravila cest. Dalje je prodala zemljišče za povečanje glavne šole za 110.000 šil. Za kritje stroškov poprave in prenove kopališča pa je najela 1 milijon šilingov posojila, za katero jamči z donosom zemljiškega davka.

Občina bo prispevala za žičnico na Peco iz svojega 48.000 šilingov in s pomočjo deželne vlade še nadaljnjih 120.000. Dalje je prevzela poročstvo za 460.000 šil. posojila, ki





## ZA MLADINO IN PROSVETO

### Bitniki — da ali ne?

Bitniki so pojav našega časa, izrastek razmer po II. svetovni vojni. Menimo, da so to ljudje, ki v znak protesta proti sedanji svobodni družbi hočejo imeti neko novo, v moralnem, kulturnem in socialnem pogledu drugačno družbo. Pa je tako gledanje na bitnike preveč enostavno. Malo je treba razločevati. So bitniki, ki se le v modi ločijo od sedanje družbe. Jim pač ugaja posebnost bitniške zunanosti; dolgi lasje, posebna obleka, odklanjanje telesne kulture, kot jo ima današnji čas. Pri mladini v letih mladostnikov se rado dogaja, da se hočejo na zunaj pokazati kot nekaj posebnega, kar pade v oči. Kdor je opazoval mladostnike okoli sebe, je mogel često opaziti tako stremljenje po posebni zunanosti. Spomnim se na pesem, ki o takih mladostnikih pove:

»Jermanov Pavle po travniku gre,  
pod noge se gleda, ima škornje nove,  
z glavico potresa, ima dolge lase.«

Taka težnja po posebnosti v zunanosti navadno preneha, ko minejo leta mladostnosti. Pravijo, da jih je srečala pamet.

Hujša je druga vrsta bitništva: le-ta zavrača sedanjo družbo v moralnem, kulturnem in socialnem pogledu. Ne le da se prav vidno zanemarja v zunanosti, hodi svojo pot tudi v morali. Vse forme in ozire v odnosih med fantom in dekletom zavrača. Zahteva spolno razbrzdanost. Tako so njihovi sestanki včasih prave orgije, včasih tudi združene v uživanjem mamil.

Pa je zopet med temi velika razlika. V čem? Nekaterim tako življenje prija, ker je brez dolžnosti, ker je lenuharjenje. S pravim imenom bi jim rekli: delomrzneži. Smo v dobi velikih zmed v gledanju na svet in na družbo. Mnogi mladi ljudje se radi oprimejo bitništva, ker so potem iz svojega gledanja na družbo prosti vezi, ki jih družba nalaga. Ker je pa treba vseeno zadovoljiti telesne potrebe (hrana, stan, obleka), se radi obrnejo na pota zločina. Z zločini dobivajo sredstva za življenje. Zato imamo v današnjem času toliko zločinstva, ki raste kljub naporom oblasti. Danes posebno zastopniki mest razpravljajo o problemu okuženja zraka. Iščejo sredstev, kako bi okuženje odpravili. Imamo pa tudi moralno in kulturno okuženje v današnji družbi. Bitništvo je sad tega moralnega in kulturnega okuženja. Tu se nič ne podvzema. Pač, nekaj store s tem, da se bore proti

nemoralni literaturi, filmom in predstavam. Ali tega je bore malo v primeri s potrebami. Kaplja v morje, bi rekli. Predvsem je važno to, da šola ne daje več vzgoje, šola ne uči več: »Najvišja zmaga je zmaga nad samim seboj.« Danes hočejo mladim natrpati le znanje v glavo in učijo le o svobodi, svobodi na vseh področjih.

### Cvetke šolskih nalog

Šolske naloge so bile že nekdanj in so tudi danes — zakladnica najveselejših »cvetk«. Povejmo jih nekaj!

Gobe uspevajo na vlažnih tleh in ob dežju, zato rastejo v obliki dežnikov...

Televizija služi človeku za izobrazbo in dolgočasenje.

Nomadi so nemiren narod, zato se nikdar ne ustavijo dolgo v istem kraju.

Pomlad nastopi kot posledica zime. Kokoši pridno ležejo jajca v gnezda, kmetje pa krompir v zemljo.

Da se razlikuje od dežja, ki je vedno dolgo trajen, traja lepo vreme le nekaj dni.

Prosojna so tista telesa, skozi katera vidimo. Na primer kozarec, voda, ključavnica.

Kaj je higiena? Če si človek umije roke tudi takrat, ko ga nihče ne vidi, je to higiena.

Harfa je nag klavir.

Danska je država, ki meji na jugu z Nemčijo, na severu, vzhodu in zapadu pa na nič.

Satelit je odvisna država, ki obkroža tudi našo zemljo.

Kemija je umazani del fizike.

Opravljanje je, ako razširjamo novico, ki še ni izšla v dnevnem listu.

### LOV POSTAJA ŠPORT

Lov je bil nekoč vir preživljanja — takrat, ko človek še ni imel domačih živali in ni obdeloval zemlje. Danes so lovska področja že zelo skopa. Človek je skrčil gozdove, da je prišel do njiv, iz istega razloga je osušil močvirja; zajezil je gorske reke, da pride do elektrike. Divjačina se je vedno bolj redčila — in tako je zlasti Evropa v lovskem pogledu danes že precej revna.

Bolj kot pridobitna pa je lov danes športna panoga. Bolj kot želja po mesu je današnji lov želja po trofejah. Človeku se hoče kakega spomina — in v ta namen ustreliti določeno žival, da se z njo ob vsaki

Lepo pa je, da poskrbiš zame.« Pavla je čutila, da ima ciganko vsak dan rajši. Kdo bi si mislil, da bo kdaj s cigankami sklepal prijateljstvo.

Zemljakova na travniku je voz naložila in požrdala. Glasno in samozavestno, kakor bi služila za volarja pri graščini, je pognala vole: »Ajs! Aajs!«

Pavla je gledala za vozom. Počasi se je zibal proti drevoredu kostanjev. Saj treba ni bilo, pa je seno na vsaki strani zavoljo večje varnosti opiralo troje kaznjenk.

Naenkrat je Pavlo spreletelo po vsem životu. Moškega v nizkem belem slamniku, ki se je bil prej peljal v kočiji, je zagledala na posuti poti med debli kostanjev. Spremljala ga je ena izmed usmiljenk. Res je nosil polno, ne predolgo črno brado. Pavla ga je prepoznala po hoji. Bil je Filip, njen mož.

Pavli se je stemnilo pred očmi. Da se ni z obema rokama trdno poprijela, bi bila padla z vrha lipe na tla. Res je že dolgo hrepenela, da bi spet videla Filipa. Da jo bo pa dobil prvi svojem prvem obisku boso vrhu lipe, ne, tega si ni želela. Pavla je od sramu zardela. Srce ji je pričelo glasno biti čutila je, kako ji hiti vsa kri v glavo. Kakor bi se sama sebe več ne zavedala, ni vedela, kaj naj stori. Da ji čebele hrume prav v ušesih, se ji je zdelo. In čimbolj sta se bližala sestra Ksaverija in Filip, tembolj so jo zapuščale moči. Zaskrbelo jo je, kako bo prišla na tla. Najraje bi glasno zajokala. Kakor bi ji bil sam angel varuh

### Zob jih je bolel

Danes samoumevna nega zob je bila v tako imenovanih starih dobrih časih težavna in draga zadeva. Celso Goethe še ni poznal zobne krtačke. Če je kdo hotel priti do zobnega zdravnika, je moral pogosto opraviti dolgo in težavno potovanje.

V prvih desetletjih prejšnjega stoletja je bila zobarska umetnost šele v povojih. Tako na primer je moral pruski kralj Friderik Viljem III. potovati nalašč v Pariz, da je spraval zobovje v red. Njegova prestolonaslednica Elizabeta, ki je nekaj let pozneje potrebovala popravila, je potovala iz Berlina k zobarju v Frankfurt, Hedwiga Bismarck si je pa hodila plombirati zobe iz Berlina v Dresden.

Še sto let prej pa res ni bila malenkost, če so koga začeli boleti zobje in je bilo treba katerega izdreti. O zobobolu ruske carice Katarine I. nam je ohranjeno dvorno poročilo iz leta 1725, ki pravi: »Njenemu Veličanstvu so včeraj izdrli zob.«

Osební zdravnik carice je pa o tej operaciji zapisal: »Ker je Njeno Veličanstvo ponovno tožilo, da jo boli zob, sem nasvetoval odstranitev bolnega zoba. Ker si ga sam nisem upal izdreti, je prevzel to kočljivo nalogo kirurg Guyon. Carico sta obšla dva korenjaška moža, strežnik jo je pa držal za noge. Nato je začel Guyon z operacijo. Po dvajsetih minutah se je začel zob majati in ga je nato lahko izdril. Vendar je odlomil zraven tudi kos čeljusti in zobnega mesa...«

Pred osemdesetimi leti je bil v Parizu zavod, ki se je ukvarjal izključno z izposojevanjem zob. V vseh velikih listih je bilo moč brati tale oglas: »Čast mi je sporočiti spoštovani klienteli, da bom tudi v letošnji sezoni ob raznih zimskih slovesnostih izposojal popolna zobovja ali posamezne zobe za poroke, plese in pojedine.«

priložnosti lahko pohvali. Omeniti pa je tudi lov s kamero, ki je pač naplemenitejši: z lova prinesem za spomin ne ubito žival, marveč barvno fotografijo žive, srečne, proste živali.

V Berlinu je izšla knjiga »Današnji lov po svetu«, polna takih fotografij. Vidimo afriške dežele z njihovimi divjačino, t. j. sloni in podobnimi živalmi, indijske džungle, tibetsko višavje, Avstralijo z navse bogato krilato divjačino in čredami kengurjev.

Južna Amerika je bogata gozdnih zveri in andskih jelenov, v Severni Ameriki mikajo lovca bobber, bizon, rjavi medved in

prišepnil, se je spomnila ciganke pod sabo. »Kati,« je tiho poklicala.

Ciganka ni nič vpraševala, kaj je. Urno se je dvignila do nje in jo prijela za lakat. Pavla ji je hlastno povedala, da prihaja njen mož in da naj ji pomaga skozi veje do lestve. Pa že je poklicala sestra Judita: »Andrejčičeva! Pridite dol!«

»Tako,« je kakor izdabila Pavla.

Kako je prišla z vrha cvetoče lipe med vejami in po lestvi na tla, bi Pavla ne mogla povedati. Ovedela se je šele, ko je stopila bosa in z nabuhnjanim predpasnikom, polnim nabranega cvetja, pred Filipa. Podala sta si roke. Filip je svojo hitro umaknil, kakor bi se mu bila zagabila lepljiva sladkoba, ki se je bila ob nabiranju cvetja oprijela nekdanj tako raznežene roke njegove žene.

Pavla je vedela, da z lip in tudi na tleh vleče dokaj kaznjenk na ušesa in lovi vsako besedo, ki bi jo spregovorila, da bi jo potem preobračale po svoje in bi se nekatere izmed njih ob vsaki priložnosti norčevale iz nje in jo žalile. Posebno Lušinova. Vsa je bila zbegana. Proseče je pogledala sestro Ksaverijo. Bivša sošolka je uganila njeno skrb in brž povedala: »Sestra prednica so dovolili, da smete z gospodom govoriti v utici tu spodaj. Seveda moram jaz biti zraven. Tak je ukaz.«

»Hvala!« Dr. Andrejčič se je usmiljenki vljudno priklonil. Pavla pa ni rekla nič. Usula je na pregrnjeno rjuho nabrano cvetje, pobrala ob debelu lipe svoje nerodne

### ZA NAŠE MALE

Vera Maria Volk:

#### Janezek in reka

Ob reki sedim  
in premišljujem  
ter raznovrstne  
načrte kujem.

Sedim in molčim  
kot nema riba,  
ki plavajoča  
telo zaziba.

V vodi zazrem  
mične podobe,  
v njej se zrcali  
ves svet narobe.

Kamen zalučam  
v poredni obraz,  
ki ga zagledam...  
Oh, saj sem to jaz.

#### Obisk pri sošolki

ŠLI SMO SI OGLEDAT DOMAČE ŽIVALI V HLEV MOJE SOŠOLKE. VIDE LI SMO BISTREGA KONJIČKA, KRAVICE IN MLEDEGA TELIČKA, KI SMO SI GA NAJBOLJ ZELELI VIDETI. NA DVORIŠČU SMO VIDELI KOKOŠI, DOMAČE GOLOBE IN PSIČKA TARZANA. BILO JE LEPO.

Darko Kranjc

#### Za dobro voljo

V znamenju modernega prometa. — Vinko in Janko sta strastna kolesarja. Vinko si je nabavil italijansko motorno kolo »Vespa«. Nato radovedni Janko: »Koliko te stane tvoje motorno kolo?« — »Zaenkrat dvesto šilingov, zdravnika in pobit nos.«

Spet v šoli. — Učitelj razlaga, kako si nekatere živali shranjujejo hrano za zimski čas. Nato vpraša Mihca: »Kako imenujemo te živali?« — »Špekulantel« odvrne Mihec.

Nemirna vest. — Dolge gleda v vlaku skozi okno in pravi Nandetu: »Ne bo dolgo, pa bomo tudi mi leteli.« — »Ali ti tudi nimaš vozovnice?« se nato oglasi nemirni Nande.

črnojavni jelen vapiti, visoko v arktičnih pokrajinah pa domujejo še volkovi, severni medvedi in tuljnji.

Vse te živali je moč kot fotografske trofeje prinesiti domov za trajen spomin — in imeti mirno vest, da jim nismo vzeli ne življenja ne prostosti. Motor in letalo sta takemu ljubeznivemu lovcu dragocena pomočnika.

kaznjenske čevlje in odšla po bregu navzdol. Bodlo jo je v bose noge in ni vedela, kam naj bi stopila. Filip ji je segel pod roko in ji pomagal hoditi. Pavla se je razveselila ob misli, da se je mož nič ne sramuje in da jo ima še vedno rad. Nič več ni čutila ostrega kamenja pod razneženimi podplati in tudi beseda se ji je razvnela. Hitela je izpraševati, kako je mami, če se atu zdravje kaj boljša, če postrežkinja vzdržuje red in snago v stanovanju in če njemu samemu ničesar ne manjka. Grede pa je čim najprej, ko sta sedla v uto, obula nerodne čevlje. Kaznjenkam, ki so nabirale cvetje, ju je zakrivalo pisano zagrinjalo, sestra Ksaverija je hodila po peščenih stezi pred uto in prebirala jagode na rožnem vencu.

»Kako pa je tebi, Pavla?« je prijel mož ženo za roko in jo pogledal v obraz.

»Kako? Kako? Pavla se je obotavljala odgovoriti: »Si lahko sam predstavljaš, kako. Hudega pravzaprav ne dosti, dobrega pa še manj.«

»Pavla! Morebiti česa želiš?« Filip je prijel ženo tesneje za roko.

»Imam vse, kar smem imeti. Že mama poskrbi.«

Doktor Andrejčič je začutil v zadnjih Pavlinih besedah rahel očitek, češ, da se mama bolj briga zanjo kakor on. Pa saj take zunanje stvari res bolje znajo oskrbeti ženske. On naj bi jo bolj duševno podprl. Sočutno je vprašal ženo: »Kako pa drugače prenašaš?«

Janez Jalen

8

## Ograd

Na cesti od Lesc proti Begunjam je Pavla ugledala kočijo. Trudno je drncal v popoldanski soparici pred njo vprežen konj, za njo pa se je dvigal oblak prahu. Čeprav je bila kočija še precej daleč, je Pavla razločila, da se pelje v njej gosposko oblečen možki. Kakor bi hotela dognati, kdo se pelje, je ves čas sledila z očmi kočiji, dokler je ni zakrila stena kaznilnice. Pavli je postalo tesno. Zbala se je, če ni morebiti zavoljo gledanja z višave postala omotična. Trdno se je oprijela vrha lipe in zamizala. Pa je še vedno videla pred seboj gosposkega moškega v kočiji in se ji je sedaj zdelo, da razloči črno, kratko pa široko brado, ki je prej pač ni mogla opaziti. Pavla je čutila, kako ji je sedla čebela na ruto. Ni se je bala. Milovala jo je celo, da si je naložila na lipovem cvetju pretežko breme, pa se mora prej oddahnuti, da ga bo zmogla prinesiti domov v panj.

Čebela je odletela. Pavla je še vedno mižala in se oklepala debla. Neslišno je priplezala do nje ciganka: »Gospa! Če ste trudni, vam ni treba več delati. Kar počivajte. Nazadnje si bova pa cvetje razdelili.«

»Ne bo treba, Kati. Sestra Judita meni ne bo nič rekla, če kaj naberem ali nič.



P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O

B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

HECTOR H. MUNRO-SAKI:

(Nadaljevanje in konec)

# Pripovedovalec

KRATKOČASNA ZGODBA

»Grozovito pridna,« je ponavljal Ciril. »Vsi so govorili o njeni pridnosti in zanj je zvedel tudi princ tiste dežele in je rekel, da se sme v nagrado za svojo veliko pridnost enkrat na teden sprehajati po njegovem parku tik zunaj mesta. Bil je prelep park in še nikoli ni smel vanj noben otrok, zato je bila za Berto velika čast, da so ji dovolili tja.«

»Ali je bilo v gozdu kaj ovac?« je vprašal Ciril.

»Ne,« je rekel tujec, »tam ni bilo ovac.«

»Zakaj pa tam ni bilo ovac?« je iz odgovora zraslo neizogibno vprašanje.

Teta si je privoščila smehljaj, ki bi mu skoroda lahko rekli posmeh.

»V parku ni bilo ovac,« je rekel tujec, »ker se je nekoč prinčevi materi sanjalo, da bo njegovega sina ubila ovca ali pa stenska ura, ki bo padla nanj. Zaradi tega ni imel princ niti ene ovce v parku in niti ene ure v palači.«

Teta se je komaj premagovala, da ni zajajala od občudovanja.

»Kaj pa je ubilo princa — ovca ali ura?« je vprašal Ciril.

»Se zmeraj živi in tako ne vemo, če se bodo sanje uresničile,« je ravnodušno rekel tujec; »vsekakor v parku ni bilo ovac, pač pa veliko prašičkov, ki so tekali vsepovsod.«

»Kakšne barve so bili?«

»Črni z belimi glavami, beli s črnimi pikami, čisto črni, sivi z belimi lisami, nekateri pa so bili čisto beli.«

Pripovedovalec je premolknil, da bi otroška domišljija lahko do dna dojela vse to bogastvo; potem pa je povzel:

»Berti je bilo precej hudo, ko je videla, da v parku ni rož. S solzami v očeh je obljubila svojim tetam, da ne bo utrgala niti ene rože prijaznega princa, in svojo obljubo je nameravala tudi držati, zato se je seveda vzdela sama sebi prav neumna, ko je videla, da rož, ki bi se jih dalo trgati, sploh ni.«

»Zakaj ni bilo rož?«

»Zato, ker so vse pojedli prašički,« je pri pričji odgovoril tujec. »Vrtnarji so povedali princu, da ne moreš imeti prašičkov in rož obenem, in tako se je odločil, da bo imel samo prašičke.«

Modrost prinčeve odločitve je sprožila odobravo: toliko ljudi bi se odločilo ravno narobe.

»Kadar mi je prav težko, se spomnim nate. Razumeš?«

»Da, razmem.« Filip je pogledal v tla. Sram ga je bilo, da pusti ženo trpeti namesto sebe.

»Včasih si domišljam, da se moraš sedaj tudi ti čutiti osamljenega. Kar odleže mi.«

»Pavla! Doktor Andrejič je prijel svojo ženo, pokrito v belo ruto in oblečeno v kar najbolj preprosto obleko kaznjenk, za obe roki.«

»Včasih se pa bojim, da bi te utegnili katera...«

Filip Pavle ni pustil spregovoriti do konca. Hitro se je ozrl naokrog. Nihče ju ni opazoval. Pritegnil je Pavlo k sebi in prsi in poljubila sta se.

V lipju je nastal krik: »Držite jo, lovite jo!« se je mešalo vse vprek. Filip in Pavla sta stopila iz ute in videla, kako beži kaznjenka Lušin proti gošči pod Svetim Petrom. Spustila se je bila v trenutku, ki se ji je zdel najbolj pripraven, kar po vejah iz srede lipe. Preden so se sestra Judita in kaznjenke ovedele, je bila že tako daleč, da je niso mogle več dohiti. Utekla je. Pavla je sedaj vedela, zakaj je nosila sncedna Lušinova v nedrjih dva hlebčka kruha. Namenila se je najbrž prebiti se z njima čez gore na Koroško.

Sestra Judita je nabiranje lipovega cvetja takoj ustavila. Odvedla je svoj oddelek nazaj v kaznilnico in z njim vred tudi Pavlo.

Drugi dan po odredbi sestre prednice ni

»V parku je bilo še veliko drugih imenitnih reči. Bili so ribniki z zlatimi in sinjimi in zelenimi ribami in drevesa z lepimi papagaji, ki so ti kar mimogrede povedali kaj modrega, in kolibri, ki so brenčali vse priljubljene popevke tistega časa. Berta se je sprehajala gor in dol in se nepopisno kratkočasila; mislila si je: »Če ne bi bila tako nenavadno pridna, mi ne bi dovolili priti v ta lepi park in uživati vse, kar v njem vidim, in njene tri medalje so zvenkljale druga od drugi, ko se je sprehajala, in jo spominjale, kako zelo je pravzaprav pridna. Prav tedaj je prišel stikat v park velikanski volk, da bi videl, če se da ujeti tolstega prašička za večerjo.«

»Kakšne barve je bil?« so vprašali otroci z naraščajočim zanimanjem.

»Ves je bil umazane barve, s črnim jezikom in blede sivimi očmi, ki so žarele v neizrekljivi divjosti. Prva stvar, ki jo je v parku zagledal, je bila Berta; njen predpasnik je bil tako brezmadežno bel in čist, da ga je videl že od daleč. Berta je videla volka, videla je, kako se krade proti njej, in zaželela si je, da ji nikdar ne bi dovolili priti v park. Tekla je, kolikor so ji dale noge, volk pa ji je sledil v velikanskih skokih. Uspelo ji je, da je pritekla do mirtovega grmičevja in se skrila v enega izmed najbolj košatih grmov. Volk je vohal med vejami, črni jezik mu je visel iz ust in blede sive oči so mu žarele od besa. Berta je bila grozno prestrašena; pomislila je:

LJUBA P.:

## Babičina ura

Pri Primčevih so imeli staro, lepo uro. Pod steklenim pokrovom je stala na vitkih stebrih, med katerimi je stražil ves pozlačen rimski vojak. Vsa je bila zlata in namesto malega kazalca je krožil po obodu zlat polmeseč; namesto velikega, ki kaže minute, pa imenitno, smehljajoče se — sonce. Njeni udarci so bili zamolklo mehki.

Nekoč se je stara ura pokvarila in nihče v mestu je ni znal popraviti. Od tedaj ni več odmerjala časa in oba kazalca — sonce in luna — sta venomer kazala dvanajsto uro.

Ko je umrla Primčeva babica, so prišli od blizu in daleč sorodniki, sinovi, hčere in vnuki. Babico so zagreblili in odšli s poko-

smela nobena več izmed kaznjenk, ki so bile navzoče pri begu pobegle Lušinke, iti nabirat lipovega cvetja. Najhuje je prizadelo ciganko Kati in Pavlo skoraj nič manj. Pa se je spomnila Filipa in se nasmehnila v na novo začetno, res lepo vezeno v naročju.

Skozi odprta okna je prinašal veter nad sklonjene kaznjenke vonj sušечеega se sena in zlato cvetoče lipe.

### Pošumevajoče listje

Potegnil je jesenski jug, užugal mrzle gornje sape in zagrnil jasne vrhove gora z gostimi oblaki. Kaznjenke v prostorni šivalnici so se od ure do ure niže sklanjale nad belo platno in vezenine. Čimdalje bolj pogosto so se jim zafrenkljevale niti. Sukanec in svila sta se trgala. Od zagatnega vremena raztepeno ohromljeni udje so občutili, kakor da tišči visoki, z razkošnimi štukaturami in okajenimi slikami okrašeni strop nekdanje graščine prav na tilnike, vprežene v jarem pokore. Sestra Donata in sestra Terezija nista odkazali nobenega novega dela več. Skrivali sta roke v široke rokave in hodili okrog svojih varovank. Kaznjenke med seboj so morale molčati. Ena izmed sester se je pa vedno pogovarjala s katero izmed njih. Druga je pazila, da ni glasno zakričala težko kročena vsesplošna razdraženost.

Odmor je sestra Terezijo skrbel. Iz večletne skušnjaje je vedela, da ob jugovini kaznjenke rade zasikajo druga v drugo in jih kasneje ni lahko pomiriti. Sklonila se je k

»Če ne bi bila tako nenavadno pridna, bi bila zdajle na varnem v mestu.«

Vendar pa je bil vonj mirte tako močan, da volk ni mogel izvohati, kje se skriva Berta, in grmi so bili tako košati, da bi lahko dolgo prežal okrog njih, ne da bi jo zagledal, zato se je odločil, da bo rajši odšel in si namesto nje ujel prašička.

Berta je hudo trepetala, ko je volk stikal in vohal tako blizu nje; in ko je trepetala, je medalja za ubogljivost zažvenkljala ob medaljo za lepo vedenje in natančnost. Volk je ravno odhajal, tedaj pa je zaslišal zvenkljanje medalj; obstal je in prisluhnil. Spet so zažvenkljale v grmu čisto blizu njega. Planil je v grm, iz blede sive oči mu je zažarelo divje zmagošlavje in privlekel je Berto na dan in jo požrl do zadnje trohice. Od nje so ostali samo čevlji, koščki obleke in tri medalje za pridnost.

»Ali je požrl tudi kakšnega prašička?«

»Ne, vsi so pobegnili.«

»Povest se je slabo začela,« je rekla manjša punčka, »ima pa lep konec.«

»To je najlepša povest, kar sem jih kdaj slišala,« je z neizmerno odločnostjo rekla večja punčka.

»To je edina lepa povest, ki sem jo kdaj slišal,« je rekel Ciril.

Teta je bila drugačnega mnenja.

»Nad vse neprimerna povest za majhne otroke! Izpodkopal ste učinek celih let skrbne vzgoje.«

»Vsekakor pa sem dosegel,« je rekel tujec, ko je jemal svojo prtljago in se pripravljal k odhodu, »da so bili nekaj minut pri miru, kar je le več, kot ste pa mogli vi.«

»Nesrečna ženska!« si je rekel, ko je stopal po peronu templecombske postaje, »vsaj še pol leta bodo otroci vpričo drugih silili vanjo, naj jim pove kakšno neprimerno povest!«

pališča domov, kjer je še stal ob peči babičin naslonjač, star, odrgnjen in zapuščen, kakor da bi bil sam nekdanj živl in zdaj umrl z babico vred.

Babičin najmlajši vnuk Žarko je še pono v noč sedel molče v starem naslonjaču in tam v mislih na rajno babico zaspal.

»Tink-tonk...« je zapela stara ura na komodi in Žarko je planil pokonci. Kaj je bilo to? Razločno je bil slišal znani glas, ki ga je prebudil. Pomel si je oči in stopil pogledat. Pol šesto zjutraj sta naznanjala mesec in sonce, ravno tako kot kazalci na njegovi lastni žepni uri. Poslušnil je napeto, a ura ni tiktakala — vse je bilo tiho,

Pavli in jo zaprosila: »Andrejič! Če bi med odmorom kaj zapele?«

Pavla je trudno dvignila glavo: »Ne morem, sestra.«

»Bom pa jaz,« se je naglo ponudila ciganka Kati.

»Samo prerazposajenih pesmi nikar!« je naprej posvarila usmiljenka.

»Vse se bo prav izteklo, sestra.« Debela-ričeva je živo pogledala in pokazala dve vrsti belih zob.

Kakor hitro je sestra Terezija odredila oddih, je zapela ciganka Kati s polnim glasom, kakor bi bila že mesece in mesece zadrževala v sebi pesem:

»Prešmentan' soldatje, kako ste lepi, rjave muštace pa črne oči.«

Prvi hip je sestra Terezija hotela pesem ustaviti. Pa se je premislila. Za ciganko so poprijele kar skoraj vse kaznjenke. Zamotile so se. Še na kruh so pozabile. Kati je neutrudno pela in končala odmor s čolnarjem, ki ga Marija prosi, naj jo prebrodi čez reko za božji lon, on pa hoče imeti črne krajcarje in svetle zeksarje. Proti zadnjemu je tudi Pavla pela. Moten je bil njen glas.

Pričelo je pršeti. Med kosilom se je ulil gost dež in kaznjenke so morale oditi namesto na sprehajališče nazaj v delavnico. Marsikatera je pogodrnjala na vreme. Tudi Pavli je bilo žal, da ni mogla na sveži zrak. Potrta je šla po stopnicah navzgor. Rožljanje vrata zapirajočih ključev za njo je naravnost dražilo. Utrujena je sedla na

## Tako mine čast . . .

Svoj čas je slovela Luiza Weber kot najboljše plesalka in krotilka divjih živali. Nastopila je v raznih filmih.

Krasno blondinko je občudovalo vse. Plesala je pri najsijajnejših diplomatskih plesih in vabili so jo na svoje dvore kralji in knezi.

Zahrbtna bolezen pa ji je ukradla lepoto. Pariz je kaj hitro pozabil na svojo ljubljeno. Luiza je prišla v najhujšo bedo. Preživljala se je s tem, da je dresirala miši. Od sejma do sejma je romala in si zaslužila skromni kruh s temi smešnimi predstavami. Leta 1914 je umrla v Parizu. Nihče se ni spomnil nanjo. Le nekaj pogrebcev jo je spremilo na pokopališče, kjer so v skupnem grobu pokopani berači.

vsi so menda še spali — in ob šestih bo pri fari maša za dušni pokoj babičin.

Žarku je bilo naenkrat tako gorko pri srcu, v mehkem glasu stare ure je bil slišal babičin pozdrav. Tiho je odšel po sobah prebujat druge, da pojdejo k maši, in ni povedal nikomur, kar je bil doživel.

Pozneje so prodali hišo in vrt. Vsak od

Venceslav:

## Sonce raste

Sonce raste čez goro,  
z lepo, mlado pomladjo.  
Pomlad nosi lučke tri  
v lučkah Jezušček sedi.

»Daj mi roko, bratec zlat,  
dušice sem prišel brat,  
toplo, svetlo bo pri nas,  
ko bo zemljo stiskal mraz.«

Sonce raste čez goro  
s tiho, bridko pomladjo. —  
Ni več svetlega neba,  
ni več dobrega sveta.

sorodnikov si je vzel še delež pohištva in oprave, še prepirali so se nazadnje.

Uro si je vzela teta Fimi. »Na Dunaju se bo že našel kdo, ki jo popravi. V mojem salonu bo potem stala na najlepšem prostoru.«

Zavili so jo v mehko volno, jo spravili v varen zaboj in, ko so jo nesli iz hiše, jo je Žarko spremljal do praga.

»Tink-tonk...« skoraj neslišno tiho je zabrněl poslednji pozdrav stari hiši in Žarku — brezdomcu.

svoj prostor in si podprla glavo. Misli so ji ohromele. Živo se je zavedela, da bi doma v Brdih ali kasneje v Gorici za kratek čas legla in zadremala. Hrumot kaznjenk okrog nje jo je vznemirjal. Zatisnila si je ušesa.

»Andrejič!«

Pavla je čutila sestro Terezijo tik poleg sebe, jo slišala dobrohotno spregovoriti, pa se ni zganila. Vznejevoljila se je: »Ženska sitna. Le zakaj mi miru ne da, ko vendar ve, da —«

»Pismo ste dobili,« je potrpežljivo nadaljevala usmiljenka.

Pavla je sunkoma dvignila glavo in hlastno segla po rožnatem, že prerezanem ovoju. Še preden je videla pisavo, je uganila, da ji piše mama. Pisma se je razveselila in zbalila hkrati. Počasi je vstala, in ne da bi zaprosila prej dovoljenja, odšla k oknu. Pa se je spomnila, da bi jo utegnili sestra Terezija ukoriti. Proseče jo je pogledala. Usmiljenka ji je prikimala, da sme oddaljena od drugih brati pismo — ljube materine besede.

Pavla se je sklonila na široko in visoko polico. Dež je zaštopotal po zaprtem oknu. V sadovnjaku spodaj je veter odpihnil nekaj še preostalih listov z drevja. Težko so padli na razmočena tla. Obotavlja se, kakor bi se bala, da bi kdo utegnil prisluhniti pogovoru med njo in mamo, je Pavla razgrnila pismo in brala:

(Dalje prihodnjič)



## Likovna razstava „Intart“

(Nadaljevanje s 3. strani)

na razstava-Intart, ki jo je pripravilo in izvedlo umetniško društvo za Koroško v sodelovanju z umetnostnimi združenji naših sosednih dežel; z njo je ustvarjena za področje likovne umetnosti v narodnem in regionalnem trikotu Koroška — Furlanija, Julijska Benečija — Slovenija nova vidna tradicija skupnega stremjenja.

Kajti tu ne gre za minljivi enkratni dogodek; razstava naj se ponovi po načelih Intart, ki so jih izdelala združenja, v vsakokrat obnovljeni obliki v prihodnjem letu v Furlaniji — Julijski Benečiji, leto nato v Sloveniji in v tem zapovrstnem redu iz leta v leto v eni izmed teh prijateljsko povezanih dežel, katere umetniki so pri njej udeleženi.

Ta uprizoritveni red se organsko uvršča v tako plodno kulturno izmenjavo, ki jo je začela po koncu vojne koroška dežela in, ki pomeni poseben akcent v koroški kulturni politiki; te razstave so — če se smemo tako izraziti — duh od duha tolerance, ki je v vseh teh prizadevanjih; je razveseljiva manifestacija dobrega sosodstva.

Posebno razveseljivo pa je, da se je ta misel porodila iz iniciative umetnostnih združenj in s tem iz umetnikov samih. Politični reprezentanti dežele so se mogli omejevanje in s tem iz umetnikov samih. Politični reprezentanti dežele so se mogli omejevanje in s tem iz umetnikov samih. Politični reprezentanti dežele so se mogli omejevanje in s tem iz umetnikov samih.

Pri tem naj ugotovimo: Umetnostna razstava kot Intart seveda ni samo manifestacija dežel, v katerih razstavljajoči umetniki delujejo. To je predvsem manifestacija umetnikov samih. Ti ustvarjajoči ljudje, ki se borijo za obliko, vsebino in izraz svoje umetnosti, niso moštvo, ki nosi deželne barve, so predvsem individualne osebnosti: reprezentanti lastnega sveta, novega časa, za katere so geografske in državne dimenzije kvečjemu somerodajne.

Kot individualne osebnosti stopijo med

**Več senenih grabelj na vprego obračalnikov za seno na vprego I traktor vlačilec znamke Emachs Znamke Rapid.**  
Po ugodni ceni in čez mero opremljen na prodaj.

**A. in T. BLAŽEJ**

ŠT. VID V PODJUNI

Telefon 042 39 — 34 63

sabo v tekmo. Pri tem velja načelo kvalitete, kjerkoli posamezni umetnik ustvarja in za večjo raznolikost. Posebnega poudarka je vredno, da temelji Intart pri svojem delu na teh vidikih, ki jih je treba pozdraviti. V čast si tedaj štejem, da smem razglasiti odločbo šestere-osebne mednarodne žirije:

Po tej dobi nagrado koroške dežele — ki je kot dar letošnje gostiteljice najvišje dotirana — v oziru na celotno delo in na dela, ki jih kaže na tej razstavi:

G. Marchello Mascherini, Trst.  
Intart-nagrada regije Furl. Jul. Ben. dobi g. Vladimir Mahuc, Ljubljana.

Intart-nagrada republike Slovenije dobi g. Hans Standacher, St. Urban ob Osojskem jezeru.

Nadaljnjo Intart-nagrada regije Furl. Jul. Ben. dobi g. Siegfried Tragatschnig, Celovec.

Prisrčno čestitam nagrajenim umetnikom, zahvaljujem se pa tudi vsem ostalim umetnikom, ki jih žirija ni imenovala, za njihov dragoceni doprinos v oblikovanju te razstave.

Ta razstava je ponosen dokaz, da se Koroška v polni meri zaveda svoje funkcije, kot

srednica ustvarjalnega duha v tem evropskem prostoru — za veliko zgodovino — in da tudi uspešno deluje, da bi dala kulturnemu narodu povezovalnemu delu nove impulze.

Čutimo se obvezane, da damo duhovnemu boju posameznih osebnosti čim večji prostor in da s tem zagotovimo svobodni razvoj vsakega posameznika v svobodni družbi. Pri tem gre za to, da spoznamo globlji pomen tega današnjega novega časa, v katerega smo postavljeni, da oplodimo to obdobje in najdemo ter hodimo pogumne poti duha za notranjo ureditev prihodnjega sveta.

Ustvarjalni duh ne pozna meja, deluje v bodočnost in zna napolniti življenje posameznika in narodov z novo vsebino.

Nalogo, ki smo si jo stavili, napolnjeno z duhom in atmosfero tega življenjskega prostora, občetvorno to smemo posebej poudariti — kot posebno naročilo s samosvojimi akcenti v okviru avstrijske kulturne politike.

Naj bi razstava Intart na umetnike, ki so konfrontirani s svojimi deli v teh prostorih, vplivala plodno, naj bi vsem duhovno poglavljenim ljudem bila vir za doživetja in informacije, naj bi pa tudi obstoječe vezi prijateljstva s sosednimi narodi še utrdila in poglobila razumevanje ljudi v nastanku nadregionalne skupnosti. Svetu odprti in na domovino vezani Korošec hoče za to rad biti kažipot in aktivni pomočnik.

S to željo otvorim razstavo Intart v koroški deželni prestolnici.



## RADIO CELOVEC

### SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 28. maja: 7.30—8.00 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 29. maja: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Pregled sporeda. — Visoko vrh planin stojim (Pesmi o gorah in naravi). — 18.15—18.30 Živo srečanje s slovenskimi pesniki: Tone Pavček. — TOREK, 30. maja: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Športni mozaik. — Koroška kulturna panorama (Leopold Suhodolčan: Dobrijska balada). — SREDA, 31. maja: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 1. junija: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Saša Martelanc: 8 popevko okrog sveta — 6. („O sole milo“ in „Torna a Surriente“). — PETEK, 2. junija, 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Alojz Srebotnjak: Sonatina za violino in klavir. — Cerkev in svet. — SOBOTA, 3. junija: 9.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

## Avstrijska televizija

PETEK, 26. maja: 10.00 TV v šoli: Kaj lahko postanem? Može na gradnji — 11.03 Program za delavce — 11.03 Dediči zgodnjekrščanskega sveta — 12.00 Očarljivi večer z Robertom Stolzem — 18.30 Poročila — 18.35 Farma beloglavega goveda: film o življenju kavbojev — 19.00 Kuhninja v televiziji — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos

Vse poljedelske stroje,  
vse za gospodinjstvo  
ugodno in na obroke  
Vam nudi tvrdka

## HANS WERNIG

KLAGENFURT

Paulitschgasse (Prosenhof)

iz Löwingerbühne: „Lažniva mačka“, burka Maximiliana Vitusa — 21.45 Avstrijski portret: Wolfgang Hutter — 22.15 Večerna poročila in v žarometu; Sedem dni svetovnih dogodkov.

SOBOTA, 27. maja: 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Lassie; zgodba psa — 17.30 Za družino: Pri cvetličnem doktorju — 17.50 Žitnica Avstrije. Dokumentarno poročilo o Marchfeldu — 18.15 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Poročila — 18.40 „Expo 1967“; filmsko poročilo iz Montreala v Kanadi — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos meddržavne nogometne tekme med Avstrijo in Anglijo — 21.00 Avstrija igra in poje. Heinz Conrads bo obiskal vinsko mesto Retz — 22.00 Čas v sliki — 22.40 Nočni program: Roparji, film divjega zapada.

NEDELJA, 28. maja: 14.25 Poročila — 14.30 do 17.00 Evrovizija iz Amsterdama: Evropsko tekmovanje v gimnastiki za ženske — 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Kati in Leni — 17.10 Za otroke od 11. leta dalje: Čar tropov — 17.40 Mla-

Ure in nakit v veliki izbiri pri

## Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi stiro zlato).



dinski svet — 18.10 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.15 Za družino: šah za vse — 19.00 Družina Leitner — 19.30 Aktualni športni pregled — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 Hiša lepote, musical Pera Schwenzena — 21.50 Kristjan v času — 22.00 2. večerna poročila.

PONEDELJEK, 29. maja: 18.30 Poročila — 18.35 Tečaj francoskega jezika — 19.00 Ribiči; življenje ribiča — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 J. F. Kennedy in njegov čas. Filmsko poročilo k 50. rojstnemu dnevu — 21.45 Poročila — 21.50 Z našimi najboljšimi priporočili — 22.35 Čas v sliki.

TOREK, 30. maja: 18.30 Poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Nebo nad nami; kulturni film — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Kaj sem? Veselo poklicno ugibanje — 21.00 Dragoceno breme — 22.35 Čas v sliki — 22.55 Kako so drugi videli. Doprinosa k sedanosti — 23.25 Evrovizija iz Indianapolis; avtomobilske dirke.

SREDA, 31. maja: TV v šoli: Može in sile: Tito — 11.00 Program za delavce — 11.03 J. F. Kennedy in njegov čas — 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici — 17.25 Za otroke od 11. leta dalje: Zmerom v diru; pogled za kulisami konjskih dirk — 17.50 Mali športni ABC — 18.30 Poročila — 18.35 Tečaj francoskega jezika — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Lastna oddaja (z uvodom): španska ura; komedija v enem dejanju Maurica Ravela — 21.20 Čas v sliki — 21.40 Evrovizija iz Nürnberg: Nogometna tekma za pokal narodov (finale).

ČETRTEK, 1. junija: 11.00 TV; Poročila — 11.03 Dunajski kongres — 12.00 Kaj lahko postanem? — 18.30 Poročila — 18.35 Tečaj italijanskega jezika — 18.55 Športni kalejdoskop — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Potovanje gospoda Perichona, televizijska igra — 21.40 Poročila — 21.45 Poročevalska služba. Nepristen drobir; dokumentarno poročilo o delu varnostnih oblasti — 22.15 Čas v sliki.

## Televizija Ljubljana

PETEK, 26. maja: 9.40 TV v šoli — 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.45 Angleščina — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe ponovitev — 17.05 Poročila — 17.10 Lutke — 17.30 Naše prijateljice živali — serijski film — 17.55 TV obzornik — 18.15 Tičokrat zakaj — oddaja za otroke — 19.00 Reportaža — 19.30 Mozaik kratkega filma — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.37 TV igra — 21.35 Jazz festival na Bledu — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 27. maja: 9.40 TV v šoli — 14.50 Poročila — 14.55 Dunaj: nogomet Avstrija : Anglija — prenos — 17.00 Nogomet OFK Beograd : Reka (do 18.45) — TV obzornik — Vsako soboto — 18.45 Zaplešite z nami — 19.15 Človek in kultura — 19.45 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Nepozabni pollet — serijski film — 21.30 Serijski film



NEDELJA, 28. maja: 9.25 Poročila — 9.30 Neznani kraji — serijski film — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Opera scena — 11.15 Kalejdoskop — 11.35 Pustolovščine z Južnega morja — Ponavljamo za vas — 14.30 Amsterdam: Evropsko prvenstvo v telovadbi za ženske — prenos — 15.30 Tekmujete z nami — 16.50 Amsterdam: Nadaljevanje prenosa — 18.05 Poročila — 18.10 Serijski film — 19.00 Smoki — serijska mladinska igra — 19.40 Rezerviran čas — 20.00 TV dnevnik — 20.45 Cikcak — 20.50 Zabavno glasbena oddaja — 21.50 Propagandna oddaja — 22.00 Zadnja poročila.

PONEDELJEK, 29. maja: 9.40 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.40 TV v šoli: Naši vzori — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.50 Ruščina — ponovitev — 16.55 Poročila — 17.00 Mali svet — oddaja za otroke — 17.25 Risanke — 17.40 Kje je kaj je — 17.55 TV obzornik — 18.20 O našem govorjenju — 18.45 Rekreacija in releksacija — 19.05 Portreti — 19.15 Tedenski športni pregled — 19.40 Aktualna tema — 20.00 TV dnevnik — 20.30 TV drama (za JRT!) — 21.30 Mali komorni koncert — 21.45 Znanost 67 — 22.05 TV dnevnik — 22.20 Avtomobilske in motorne dirke za veliko nagrado Loke — reportaža.

TOREK, 30. maja: 18.15 Poročila — 18.20 Pro-

## Velika izbira

perila in blaga

pri

**L. Mašček**

Klagenfurt, Alter Platz 35

letarski pesniki in pisatelji — II. del — 18.40 Rezerviran čas — 19.30 TV obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Satirična poezija — 20.00 Zadnja poročila.

SREDA, 31. maja: 9.40 TV v šoli — 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.45 Angleščina — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe ponovitev — 17.05 Poročila — 17.10 Lutke — 17.30 Naše prijateljice živali — serijski film — 17.55 TV obzornik — 18.15 Tičokrat zakaj — oddaja za otroke — 19.00 Reportaža — 19.30 Mozaik kratkega filma — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.37 TV igra — 21.35 Jazz festival na Bledu — 22.00 Zadnja poročila.

## KMETJE POZOR!

NAJNOVEJŠE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE BRZOPARILNIKE (kotle) KOTLE ZA ŽGANJEKUHO SADNE STISKALNICE (prešec) VSEH VRST

vam nudi ugodno domačo tvrdka

**Johan Lomšek**

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf

Telefon 04237 246